

הנשואה

משמחת הנישואין של
הלל וחי' מושקא שיחיו גואטה
כ"ד שבט ה'תשפ"ז

נסדר והוכן לדפוס על ידי הת' מנחם מענדל שי' טרייטעל

פתיח רב

לזכרון טוב ליום כלולת צאצאינו החתן התמים הלל שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מרת חי' מושקא תחי', ועל יסוד ההנהגה בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע, הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה זו, הכוללת:

א. מכתבים מכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ וכ"ק אדמו"ר.

ב. מענות וכת"ק.

ג. יומנים.

ד. מכתבים מבית חיינו - תשכ"ג.

ה. תמונות.

האל טוב הוא יתברך, יברך את כל הבאים להשתתף בשמחתנו ואת בני משפחותיהם בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובקרוב ממש נזכה לנישואי הקב"ה וכנסת ישראל, מתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות ומתוך מנוחת הנפש והגוף. ויהי רצון שיקויים היעוד ד"ביום ההוא יסיף אד' שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר" וכו' מכל המקומות שגלתה בני ישראל עד למקום השמיני איי הים, ואז נזכה ל"והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים", ולשמוע "תורה חדשה מאתי תצא" בגאולה האמיתית והשלימה, ו"שמחת עולם על ראשם" בקרוב ממש.

משפחת גואטה

ירושלים ת"ו

משפחת פדרמן

איי הבתולה, קרביים

כ"ד שבט ה'תשפ"ו

מבתבים

א. מכתבים שנכתבו למשפחת הלמן, כמה מהם הוא בנוגע דירתם בכפר חב"ד, ולהשלמת הענין הדפסנו כמה מכתבים שנתפרסמו מכבר הקשורים לזה. המכתבים שלא כתוב בהם מ"מ (ככל הנראה) נדפסים לראשונה. צילומים ממכתבים אלו מודפסים לקמן בע' 98.

א

ב"ה, חי' אדר ב' תש"ו.
ברוקלין.

אל הנכבד שומר מצוה מר ראובן שי

שלום וברכה!

בנועם מיוחד קראתי מכתבו מכ"ז אדר ראשון ואתן תודה לדי' על אשר הציל אותו ואת כל היהודים אשר היו עמו בספינה מהסכנה בנסיעתם מסערת הים, ומאד הנני נהנה מטיב הנהגתו בשמירת המצות בהנחת תפילין ובתפלה בטח שלשה פעמים ביום והשם יתברך יעזרהו על להבא בבריאות הנכונה ובהסתדרות טובה ובשמירת התורה והמצוה ופרנסה בהרחבה, ובטח יודיעני מקבלת מכתבי זה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר, ח. ליבערמאן

א

מצילום האגרת.
מר ראובן שי': הלמן.

ב

ב"ה. כ"א שבט תש"ח.
ברוקלין.

אל בן ידידי הנכבד מר ראובן שיי הלמן.

שלום וברכה!

מענה על כתבו של ידידי אביו שיי אודותו, השי"ת ישמור אותו בתוך כללות
אחב"י ד' עליהם יחיו בגשמיות וברוחניות.
המברכו להצליח בענין עבודתו בגו"ר

יוסף יצחק

ג

ב"ה. כ"א שבט תש"ח.
ברוקלין.

אל בן ידידי הנכבד מר ראובן שיי הלמן.

שלום וברכה!

ידידי אביו שיי כותב לי על אודות הנהגתו הטובה בשמירת היהדות, אשר
הנאני והשי"ת ישמור אותו בתכאחב"י ד' עליהם יחיו ויתן לו את פרנסתו.
המברכו בגשמיות וברוחניות

יוסף יצחק

ב

מצילום האגרת.

ג

מצילום האגרת.

ד

ב"ה. אי אלול תשי"ד
ברוקלין

מר ראובן שי

שלום וברכה!

לפלא שזה זמן רב אין ממנו כל ידיעות. וזה מכמה שבועות שכתבתי לבא כחי הרה"ג מוהרב"א שי גאָראָדעצקי - עוד קודם שנסע לאה"ק ת"ו - שכשיבוא לשם הנה יברר אצלו, שבאם רוצה להסתדר בליטוש יהלומים הרי יכירו לפני מר פל' דמן שי, אשר יסייע בידו בזה. וה"ה בנוגע להסתדרות בכפר חב"ד, שאם ברצונו להתישב שם ואין המניעה אלא מצד שצריך להשקיע סכום מסוים בבנין הבתים, תקותי שגם זה אפשר יהי לסדר - ע"י הלואה לו למשך זמן ארוך ביותר. ואחכה למענה על זה, שבאם תהיי חיובית אכתוב לאנ"ש בכיוון זה. ובחדש הרחמים, הנה ירחם השי"ת - על כאו"א מאתנו בתוך כלל ישראל - ויוליכו בחיי היום יומים בדרך הישר והטוב לפניו בגשמיות וברוחניות.

בברכת כתיבה וחתימה טובה המחכה לבשורותיו טובות

מ. שניאורסאהן

ד

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דערען (תש"פ).

מר ראובן שי: הלמן, ת"א.

ובחדש הרחמים: ראה לקו"ת ראה לב, ב.

ה

ב"ה. כ"ה אלול תשי"ד
ברוקלין

מר ראובן שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ"א אלול. ולפלא שאינו מזכיר דבר ע"ד השי
עורים בתורה אשר דברנו אודותם בהיותו כאן, כי הרי אין זה תלוי אלא ברצונו.
ונוגע הדבר לא רק לרוחניות האדם, אלא גם בגשמיות שלו ובחומר, וכמ"ש אם
בחקותי תלכו - ופירש רש"י שתהיו **עמלים** בתורה - וגוי ונתתי גשמיכם בעתם
וגוי. רוצה אני להיות בטוח שאין זה אלא השמטה בכתיבה, אבל - בלי נדר - שומר
הוא השיעורים וככל אשר דברנו.

מה שכותב שיש אצלו הצעה של שותפות עם איש המתאים לזה שביחד יס
דרו ענין של פרנסה וע"פ החשבון יוזקק להלואה של איזה סכום, הנה אבקש בזה
את אנ"ש, ותקותי שיוכלו לסדר בשבילו הלואה.

כיון שאינו מזכיר דבר ע"ד בריאות אביו שי - ודאי זהו סימן שהכל בסדר.
ובפרט אחרי ששהה משך זמן בירושלים ת"ו להבראה.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה הנה
יכתב ויחתם לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד ויסתדר באופן
המתאים לפנינו בעניני הרוחנים, שזה יסייע גם כן להסתדרותו באופן המתאים
לפניו בעניני הגשמים. ואחכה לבשורות טובות.

בברכה

מ. שניאורסאהן

ה

מצילום האגרת.

בהיותו כאן: נכנס ליחידות ביום חמישי ה' ניסן תשי"ד.
אם בחוקתי . . ונתתי גשמיכם: בחוקתי כו, ג"ד.

ו

ב"ה. ד' תשרי תשט"ו
ברוקלין

הנהלת אגודת חב"ד באה"ק ת"ו,
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לפלא שזה זמן רב אין מהם כל מכתב, (אולי היתה הסיבה שסמכו שאחרים יכתבו, וגם ימסרו אח"כ בעל פה) ועכ"פ עתה, יבואו גם הם בכתובים וימלאו ג"כ החסר מן העבר, כיון שכמנהג קדירא דבי שותפי אחד סמך על חבירו ובמילא איש מהם לא כתב. ובטח יענו ג"כ על מכתבי. וכך ממה שהיתה הצעה זה מכבר אודות נתינת גמ"ח לכמה אנשים, ולעת עתה לא נעניתי אם מצאו האמצעים ונתנו ההל' וואות או לא, ובהמשך לזה הנני להוסיף בזה להשתדל לתת הלוואה למר ראובן שיי' הלמן על סכום של אלף ליטרה. לשלמה נח שיי' קרול סכום של שלש מאות ליטרה. ובימים האלו, ימי הרחמים בטח ימצא אנ"ש המקורים להלוואות אלו. ובפרט שתקוותי שבמשך שתי שנים ישלמו הנ"ל.

ואכפול בזה ברכתי הצלחה מופלגה בעבודתם הק' להפצת תורת הח' סידות תורתה ומנהגי' בארץ אשר עיני ה"א בה מראשית שנה עד אחרית שנה, הצלחה מופלגה בזה ובמילא ג"כ הצלחה בעניניהם הפרטים של כל אחד מהמש' תתפים ועושים בזה

המחכה לבשו"ט ובברכת חתימה וגמח"ט

מ. שניאורסאהן

ו

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דורון (תשע"ה).

קדירא דבי שותפי: עירובין ג.

ארץ אשר . . שנה: דברים יא, יב.

ז

בי"ה. כ"ט מ"ח תשט"ו
ברוקלין

הנהלת אגודת חב"ד באה"ק ת"ו,
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

... ג) בהנוגע לגמ"ח. תקותי שיסדרו עכ"פ עתה להתמים שלום דוב ליפשיץ
שי' לטובת הפעילים. לראובן שי' הלמן. וכן להאברך שלמה נח שי' קרול. ות"ח
על הטרחה בזה . . .

ח

בי"ה. כ"ט מ"ח תשט"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א בו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר דוד שי'

שלום וברכה!

... לפלא שאינו מזכיר ע"ד קבלת מכתבי, וכן ע"ד סידורו של בנו מר ראובן
שי', שבטח כבר נסתדר באופן המתאים . . .

ז

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דורון (תשע"ה).

ח

מצילום האגרת. נדפסה במילואה בתשורה אלפרוביץ (תשס"ה).
מוה"ר דוד שי': הלמן, ת"א.

ט

ב"ה. יו"ד כסלו תשט"ו
ברוקלין

הנהלת אגודת חב"ד באה"ק ת"ו,
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

. . . ד) כנראה מהמכתבים מהכפר, מר ראובן שי' הלמן אינו גם בין המועמדים להתיישבות שם. ופליאה גדולה ביותר על זה, כיון שבעת נסעו מכאן וגם במכתבים הראשונים שנתקבלו ממנו מאה"ק ת"ו, אדיר הי' רצונו להתיישב בהכפר. ויש מקום לחשוש שלא לבד שלא סייעו בידו בספ"י, אלא שעוד היתה איזה דחי בזה. וכיון שכאן אין ידוע בבירור מי הוא הדוחה, והעיקר טעמי הדחי, בבקשה להודיע גם עד"ז בהקדם. ויה"ר שאפילו אלו שאין זמנם פנוי - לדעתם - לקרב את הרחוקים ואפי' לקרב את הקרובים או עכ"פ להשתדל שיתקרבו ע"י אחרים. עכ"פ לא ישתדלו לדחותם ולרחקם.

ה) אף שכותב הנני עד"ז לועד הכפר, הנני מזכיר זה במכתב זה ג"כ - לגודל ערך הדבר. והוא שצריך להביא בחשבון, שאלו המתתיישבים בהכפר תהיי להם גם דיעה באופן הנהלת הכפר ועניניו, ואף אם קודם ההתיישבות בודאי יסכימו על כל הענינים, ועכ"פ לא יבליטו הצד שאינו שוה בהם, וכפר חב"די, הנה במשך הזמן וזמן קצר לפי ערך, אי אפשר שלא יבוא זה מן ההעלם אל הגילוי. ובמילא יש לקדם פני הדברים בעוד מועד באופן המתאים. ומזה מובן ג"כ, אשר אלו שמבליטים מבתחילה שאינם מסכימים לאורח חיים חסידותי וכו' - עליהם להתיישב בשלום ובנועם במקום שישרה השלום ביניהם, ובין שאר המתתיישבים. ומובן מעצמו, שאין זה שייך להנ"ל בסעיף הקודם, כיון שבודאי מר הלמן שי' ירוו ממנו נחת. והלואי שלא היו דוחים אותו אנ"ש דתל אביב, וכנראה גם עתה אנ"ש דהכפר - שלא הי' משתנה מצבו מבעת נסעו מכאן למה שהוא עתה . . .

ט

מצילים האגרת. נדפסה בתשורה דורון (תשע"ה).

י

ב"ה. כ"ח כסלו תשט"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מר ראובן שי

שלום וברכה!

לפלא שזה זמן רב - מעת מכתבו האחרון - ולא נתקבלו ממנו כל ידיעות, אף שתקותי שמזמן התקשרו עמו אני"ש, ובמילא סייעו בידו בהנוגע להסתדרותו. ויה"ר שהסיבה בזה תהי' סיבה טובה, ויסתדר בקרוב באופן המתאים לפניו בג' שמיות וברוחניות. כן כדאי שיעורר עוד הפעם השאלה דהתיישבותו בכפר חב"ד. ובפרט שבונים עתה שם כמה בתים.

תקותי שהשתתף בהתועדויות שנערכו ביי"ט כסלו, שעיי"ז מעוררים את הנ' קודה הפנימית שישנה בכל אחד ואחד מישראל, ומעורר אותה בחיות נוספת, מתאים לתכונת הנוער, וכמו, שכמדומה, כתבתי לו מכבר, שלא רק הנשמה צרי' כה לגוף בריא, אלא שעוד יותר הגוף נצרך לנשמה בריאה.

הזכרתיו בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ם זיי"ע, ולכן תקותי חזקה שיהי' בידו בשו"ט לבשר בהקדם, ואז יראה שאם גם נפל ברוחו מפני שלא הסתדר תיכף בעלותו לארץ הקדושה - לא הי' יסוד לנפילת הרוח, כי הרי דרך החיים כן הוא, שבעניינים הגשמיים האדם לפעמים בעלי' ולפ' עמים בירידה. והעיקר עליו להתאמץ שהעניינים הרוחניים ילכו בעלי' אחר עלי'. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

אחכה לבשורה טובה ותודה מראש

מ. שניאורסאהן

י

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דייטש (תשע"א).
מוה"ר ראובן שי: הלמן, ת"א.

יא

ב"ה. ג' שבט תשט"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר דוד שי

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק במכתבים נעם לי לקבל מכתבו מח"י טבת. ולפלא קצת מה שכותב אודות בנו ראובן שי' שביקר במקום פלוני ומחכה להתראות עמדו עוה"פ כו' - לאחרי שכתבו במכתבים הקודמים אשר מנהל הוא מו"מ להסתדרות בתל אביב וקרוב הדבר לפועל. תקותי שבכל זה הנה דנים הם גם על הסברא - כהצ' עתי - שידורו בכפר חב"ד. וכיון שכמה ענינים מתוספים בו וכן גם מוסדות, הרי בודאי שהאפשריות דפרנסה תתרבנה ג"כ. ובהמשך למה שכתבו לי מאז אודות גמ"ח - שיעזור לבנו שי' בהסתדרות - שאלתי עוה"פ את אנ"ש בזה, ואומרים לי שבנו אומר שעדיין אין זקוק לזה ויתארך הדבר כחדש ויותר. וגם זה אינו ברור בעיני. שפעם כתב לי שראובן הוא עצמאי, ובכגון דא - הרי בזמן שההסתדרות איננה ברורה מקפידים עוד יותר על העצמאות. ולכן כותב הנני לו הנ"ל "מאחורי הפרגוד", בלתי רשמית, שמובן שאין כוונתי להחריף היחסים ע"י התערבות וכו'. ואל בינתו אשען . . .

בודאי ישתתף בהתועדות דיום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל - עשרה בשבט הבע"ל.

בברכה לבריאות

מ. שניאורסאהן

יא

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דייטש (תשע"א).

מוה"ר דוד שי': הלמן, ת"א.

יב

ב"ה. ט' אדר תשט"ו
ברוקלין

מר ראובן שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מי"ג וי"ט שבט, והנה מה שכותב אודות התיישבות בכפר חב"ד, הנה ימים אלו קבלתי מהם ידיעה אשר מקוים שתהיי בשבילו חלקה בהכפר, אבל לא חלקה שכבר הובטחה לאחר, אלא מחלקות שיתפנו ונמצאות רחוקות יותר ממרכז הכפר. ומסיימים שאין יכולים להבטיח מה שאינו תלוי בהם - היינו שבודאי תתפנה חלקה. והרי זהו מתאים למה שכותב הוא - שאיננו רוצה שיצא אחר בשבילו.

בהנוגע להמכונה, כותבים לי, שזהו המכונה היחידית בכפר של כמאה מש"פחות, וזהו הקישור היחידי עם תל אביב. ורחמנא ליצלן כשיש מקרה של חולה וכיו"ב, הרי אי אפשר להשאיר הכפר בלי כל קישור עם העולם שחוץ הימנו.

תקותי שלעת עתה גם לו נודעו פרטים אלו, ולכן ידון אותם לכף זכות, ותקד תי גם כן, שסוף סוף יסתדרו ענייני, ויתיישב בכפר, ויהנו שני הצדדים - הן הוא והן אנשי הכפר - משכנות זו. ויהי רצון שיהי זה בלי קישויים.

ולימי הפורים הבע"ל שכפסק רז"ל מרבים בשמחה, אקווה שגם בענייני יהי שינוי לטוב ולשמחה ויבשרני.

בברכה להצלחה בכל זה ובפ"ש אביו שיחי

מ. שניאורסאהן

יב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דייטש (תשע"א).

מוה"ר ראובן שי: הלמן, ת"א.

שכפסק רז"ל: תענית כט, סע"א.

יג

ב"ה. י"ב אדר תשט"ו
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ מוה"ר יצחק מנחם מענדל שי

שלום וברכה!

. . . מה שכתבתי כ"פ ע"ד הקירוב של מר ראובן שי הלמן, הנה מובן ופ' שוט שלא היתה כוונתי לקפח ענינו וחלקו של מי שהוא. אלא שלדעתי ברור הוא, שישנו די מקום בהכפר בשביל הנ"ל ועוד לכמה מתיישבים (ובלבד שיהיו מסוג המתאים לאופי ומהות תושבי הכפר כפי רצון כ"ק מו"ח אדמו"ר ושיתנהגו ברר חו). וחבל שאין משתדלים בהגדלת מספר המתיישבים, ואדרבה. ולאחר כל המ' כתבים - הנה גם עתה נראה לי שיש מקום בשביל האברך הלמן. ובהתבוננות קלה ימצאוהו, ולא על חשבון וקפוח אחרים. . .

יד

ב"ה. כ' אייר תשט"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר דוד שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מחי אייר, הנה מובן שאין צריך להצטער על מה שכותב במכתבו הקודם - כי בענינים כמו אלו תמיד טוב כשהידיעה באה מאוהב ולא

יג

מצילום האגרת. נדפס במילואה בספר מענה מלך ב מכתב ז.
יצחק מנחם מענדל שי: ליס.

יד

מצילום האגרת. אינו ברור ולכן יתכן שנפלו איזה טעותים.
מוה"ר דוד שי: הלמן, ת"א.

מהפכו. ומובן אשר השתיקה בכגון דא גרועה היא, שהרי כדי לתקן ענין צריך לדעת המצב כמו שהוא, והמודיע אודותו בעתו ובזמנו הנה חלק לו גם בתיקון המצב. ופשוט.

נהינתי מאשר מקרב הוא את מרת חנה ווינער תחי', כי היא ממשפחה מיוחדת ומגזע כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, ואבי' הי' אחד מהעשירים אדירים מבני ישראל במדינתנו לפנים, ושלא כדרך איזה מהעשירים - הנה לבו הי' ער לכל עני ואביון וקשה לב ועוזר לו בספ"י. ומזה מובן הנפילה מאיגרא רמה לבירה עמיק' תא של הנ"ל. וכבר ידוע מרז"ל אשר הנותן פרוטה לעני מתברך בשש והמפייסו באחד עשר ברכות . . .

בהנוגע לבנו ראובן שי' - הנה כתבו לי זה **מכבר**, שזה ברור שתהיי בשבילו חלקה חקלאית, ואפשר גם - דבעל מקצוע. אלא שאי אפשר לדעת איזה היא - כיון שקשה וגם ראובן בעצמו אינו רוצה להשיג גבול אחרים, אבל חלקה תהיי. וכיון שבונים עתה את הדירות - כדאי הי' שיתראה עם המנהלים בפועל בכפר. ומובן שיוכל לספר את שכותב הנני בזה אליו, ויברר בהחלט את הענין.

מוסג"פ העתק מכתבי לצעירי אגו"ח כאן - שנוסד באחרון של פסח העבר - בסעודה, שכ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר שסעודה זאת נקראת סעודת משיח. וכיון שתוכנו מיועד בשביל כל אלה שצעירים הם ברגש וברחשי לבבם ולבם ער ומת' עורר לפעול לדי' לתורתו ולמצותיו, בודאי גם כבודו ימצא בו ענין. ובטח תהיי לו אותיות הסברה מתאמת - להחדיר תוכנו במקומות במ השפעתו משגת ומגעת.

בברכה לבריאות הנכונה ולבשו"ט בכל הנ"ל

מ. שניאורסאהן

טו

ב"ה. כ"א אייר תשט"ו
ברוקלין

ועד כפר חב"ד
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

. . . (ב) בהנוגע למר ראובן שי' הלמן, הרי כ"פ כתבתי אודותו, ולפ"ד תר
עלת גדולה וברורה היא גם בשביל הכפר שיהי' בתוך המתיישבים. וכיון שאין
דעתי נוחה מערמה ובפרט במקום שחב לאחרים, והוא בעל מקצוע - מובן שצריך
לתת לו חלקה מקצועית, ובמקום המתאים בשבילו ולא שיוכרח למשוך את ידו
מזה . . .

טז

ב"ה. כ"ה אייר תשט"ו
ברוקלין

האברך ראובן שי'

שלום וברכה!

אף כי כבר כתבתי לאביו שי' ובטח קבל מכתבי מכבר, ליתר שאת - אכפול
הדברים במכתבי אליו במיוחד. והוא, אשר זה מזמן שקבלתי ידיעה מכפר חב"ד,

טז

מצילום האגרת. נדפסה במילואה בספר מענה מלך ב מכתב יו"ד.

טז

מצילום האגרת.

האברך ראובן שי': הלמן, ת"א.

תורת חיים: נוסח התפילה (ברכת שים שלום).

אשר הקציבו בשבילו חלקה אף שאין יודעים ברור איזו היא כיון שקשה וגם אין ברצונו הוא להשיג גבול אחרים. ואחר זה קבלתי ידיעה שניי, שאפשר שתהיי חלקה כמו לבעל מקצוע - שלפי דעתו במכתבו אלי זהו מתאים יותר בשבילו. וכיון שמתחילים בבניי גם בשלב השני, כדאי שיבוא בקישור עם המנהלים בפועל דהכפר, ויבאר ויברר הפרטים בכל הנ"ל.

ובימים האלו שזמן מתן תורתנו מתקרב ובא, תורה הנקראת תורת חיים, כי חיים על פי הוראותיי מבטיחים אושר פנימי ואמיתי, אושר הגוף והנפש גם יחד - הנה יהי רצון שגם הוא יוסיף אומץ בזה, והשיי"ת יצליחו כמה פעמים ככה, ומאושר יהי כל ימי חייו בגשמיות וברוחניות.

בברכת החג - המחכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

יז

ב"ה. כ"ט אייר תשט"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה' ראובן שי

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מי"ח אייר, הוא יום הבהיר לייג בעומר הילולא דרשב"י, ואחכה להמשך בשורותיו הטובות שמסתדר בכפר חב"ד ונמשך בהענינים דשם - לסייע לתושבי הכפר כפי יכולתו וכשרונותיו. ובטוח בורא העולם לשלם שכרו במדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה, לסייע לו ולזר - גתו שיחיו להסתדרות טובה ומאושרה הן בגשמיות והן ברוחניות ובמדה ההולכת

יז

מצילום האגרת.

האברך ראובן שי: הלמן, ת"א.

מדה כנגד מדה: סנהדרין צא, ב.

וגדלה.

ולקראת חג השבועות הבא עלינו לטובה יחוגו אותו בשמחה, וענין מתן תורה ישפיע תוספת חיות ואור בלימוד התורה ובקיום מצותי".

בברכה

מ. שניאורסאהן

יח

ב"ה. כ"ב סיון תשט"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה' דוד שי

שלום וברכה!

. . . נעם לי להודע אשר בנו שי נעשה פעיל בהנוגע לכפר בהגנה וכו'. ותקותי שישתדל ג"כ בהגנה הרוחנית, שהוא היסוד והפנימיות גם להגנה הגשמית, כוונתי - השתתפות בשיעורים הנלמדים ברבים בכפר, וגם החזקת היהדות והפצתה בכלל, ואפילו מחוץ לכפר. ובודאי תהיינה כמה הזדמנויות שיפגש עם חבריו מלפנים ויוכל להשפיע עליהם, ולא רק ע"י דבוריו אלא גם כדוגמא חי, וק"ל . . .

יח

מצילום האגרת. נדפסה במילואה בתשורה אלפרוביץ (תשס"ה).

מוה' דוד שי: הלמן, ת"א.

בנו שי: מר ראובן הלמן.

יט

ב"ה. כ"ד תמוז תשט"ז
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה' דוד שי

שלום וברכה!

מאשר הנני - בנועם - קבלת מכתבו מח"י תמוז, שביחוד שמחתי להבין ממנו התענינות בנו שליט"א בהתיישבות בכפר חב"ד, ובטח כשיתחילו בזה בפועל - יראו שהקישורים הם קטנים יותר מהנדמה קודם ההתחלה. מובן שבריוחוק מקום כ"כ, אי אפשר לייעץ בדיוק בהנוגע להחלקה שלו עיבודה שלה וכו', אבל כיון שעומד בקשר עם מומחים למקצוע זה, ובטח יתייעץ עם אלו היודעים המצב בכפר - ינחהו השי"ת בדרך הטובה לפניו.

במה שמזכיר במכתבו אודות היציאה לחו"ל בשביל ליצור אמצעים בקשר עם הנ"ל - אין זה נראה לי כלל, אפילו כשהמצב הבריאות (יפתח)רשה, כיון שהוצאות הנסיעה הם - ודאי ומציאות האמצעים בספק מוטלת, וקשור בגישה מיוחדת שאין נפש היפה סובלתה וכו', וכו', וק"ל.

ת"ח על ההודעה אשר השופט הראשי מר קסן שי' מסר הפ"ש, עכ"פ בכתב ובטח יתראה אתו, ובודאי בשיחה פרטית יוכל להוודע יותר ע"ד הרושמים של הנ"ל מביקורו כאן. והעיקר - תקותי שבמשך השיחה אתו יספר לו אודות בקשתי שיתענין ביותר ובייותר בעניני הכפר חב"ד - שאז תהי' שעת הכושר לכ' לחזקו בזה ולהוסיף בו אומץ, אף שגם מצד עצמו חפץ בזה, אלא שרבו טרדותיו ויש תובעים שימלא ענינים אחרים, אבל מעטים התובעים ממנו התענינות והתעסקות בעניני חב"ד. ואחכה לבשו"ט גם בזה.

יט

מצילום האגרת.
מוה' דוד שי: הלמן, ת"א.

בפ"ש כל ב"ב שי', ובברכה לבשו"ט מהטבת מצבו הוא - מצב הבריאות ומצב הרוח - אשר רואה פרי טוב בעסקנותו בהפצת הדת ועניני

מ. שניאורסאהן

החוברת "הכרס" נתקבלה ות"ח ת"ח.

כ

ב"ה. ה' מני"א תשט"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה' ראובן שי'

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק והשתיקה - נתקבל מכתבו מכ"ט תמוז. ולפלא שאינו מז' כיר ע"ד השתתפותו בלימוד ובהתועדות. ובפרט שענינו ותפקידו הוא בטחון כפר חב"ד, וכבר ידוע אשר הבטחון בחיצוניות תלוי במצב הבטחון בפנימיות, שענינו אורח חיים מתאים להוראת תורתנו תורת חיים, ובזה לימוד התורה וקיום המ' צות. וע"ד לשון הכתוב אשר אם השם ישמר עיר אז מצליחה שקידת השומר.

בודאי נפגש עם השלוחים שליט"א, מכיון שבטח זוכר אותם מעת ביקורו בארצו"ב, ויקבל מהם פ"ש.

בברכה לבשו"ט מעניניו ומעניני הוריו שיחיו

מ. שניאורסאהן

כ

מצילום האגרת.

מוה' ראובן שי': הלמן, ת"א.

תורת חיים: נוסח התפילה (ברכת שים שלום).

לשון הכתוב: תהילים קכז, א.

השלוחים שליט"א: אחרי האסון המחריד בבית הספר למלאכה בכפר חב"ד, שלח כ"ק אדמו"ר שלוחים

לעודד תושבי כפר חב"ד, ואת כללות אנ"ש באה"ק. ראה בארוכה בהמבוא לאג"ק חי"ג ע' 5 ואילך.

כא

ב"ה. כ"ב מנחם אב תשט"ז
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ בעל מדות מוה' דוד שי

שלום וברכה!

לאחרי ההפסק - נעם לי לקבל מכתבו מט"ז מנחם, ובודאי ימצא הזדמנות להפגש עם האברכים השלוחים שליט"א, ובפרט שביניהם כמה נפגשו עם בנו ראובן שליט"א, בהיותו כאן.

נהייתי במאד ממה שדבר עם אנשי הכפר בהנוגע לרופא, ושכנראה יקבל כל הענין הזה והתקדמות במדה חשובה, ובודאי למותר לעוררו שימשיך בזה ככל הדרוש - כיון שמובטחני שגם מעצמו יעשה זה. אבל כבר אמרו רז"ל אין מזרזין אלא למזרזין.

אף שבטח ראה העתקת מכתבי לועידת המורים - בכל זה ע"פ הנוהג עד עתה מוסג"פ העתק, בטח ינצלו בהזדמנות המתאימה.

ממה שאינו מזכיר ע"ד טפול רפואי, מסיק הנני שאינו זקוק עוד לזה, ויה"ר איר זאלט האבען א געזונטען זומער ובבשורות טובות בכל האמור ובכל הענינים.

בברכה לבריאות ולידיעות טובות

מ. שניאורסאהן

כא

מצילום האגרת.
מוה' דוד שי: הלמן, ת"א.

כב

בי"ה. כי"ח אלול תשטי"ז
ברוקלין

הנהלת כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

. . . שאלתי את הנ"ל להשקוי"ט עם מר ראובן הלמן שי' שכותבים בהפ"כ שהגיש כתב התפטרות, ומבלי כל ביאור בדבר איך ומה. ובודאי יודיעו הפרטים בזה, שבטח אין בזה ענין של הפלי'. והרי אדרבה בנדון זה צ"ל קירוב יתר, וגם עם אביו שי', שהרי סו"ס צריך לסדר מרפאה בכפר, והנ"ל יש לו היכירות בחוגים המתאימים . . .

כג

בי"ה. אדר"ח אד"ש תשי"ז
ברוקלין

מרת הנייה תחי'

ברכה ושלום!

כב

מצילום האגרת. נדפסה במילואה בספר מענה מלך ב מכתב כט.
הנ"ל: המזכיר יצחק מנחם מענדל ליס.
אביו שי': מר דוד הלמן. בנוגע לפתיחת מרפאה בכפ"ח, ראה גם בספר הנ"ל מכתבים כד, ל, וש"נ.

כג

מצילום האגרת.
מרת הנייה תחי': הלמן, ת"א.

במענה על מכתבה מכ"ג אד"ר, בו כותבת מצב פרנסתו של בנה שי, ואשר לכן בדעתו שלא להשתמש בדירה החדשה שבנה לעצמו ועוד.

והנה באם הדירה בה רוצה לדור - טובה בשבילם, אלא שדירה החדשה בה רחבה יותר, מובן שאין כדאי בשביל זה להכנס לחובות עתה. וכשירחיב בורא העולם בפרנסתו יורחב ג"כ בהנוגע לדירה, אבל באם הדירה השני בכפר אינה מתאימה לפנייהם כלל (כי, לדעתי, בכל אופן צריך הוא לדור בכפר חב"ד) אזי אעורר את מכירי שילוו לו הלואה אלף לירות באופני תשלומין נוחים ולזמן ארוך לפי ערך. ואחכה למענה ממנה בהנוגע להאמור.

כיון שהיא וכן בעלה שי אין מזכירים מהנעשה עם בתם תחי' בטח זהו סימן שהכל בסדר.

בברכה

מ. שניאורסאהן

כד

ב"ה. י"ג ניסן תשי"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכי' מוה' ראובן שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מיום ב' ניסן, הילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ות"ח על הבשורה טובה מהולדת הבן לאחותו תחי'. ויהי רצון שתכה"י יבשר טוב בהנוגע לעצמו ולכל בני המשפחה, וכן בעניינים הכלליים של הכפר, ובעסקנותו הכללית להחזקת היהדות והפצתה. וכיון שרואה התקדמות בקבוצת הבחורים

כד

מצילום האגרת.

מוה' ראובן שי: הלמן, ת"א.

אשר ארגן, בטח גם זה יוסיף בו אומץ להמשכת פעולותיו בשטח זה, ותקותי
חזקה אשר עי"ז יתוסף גי"כ בברכות בורא עולם ומנהיגו נותן התורה והמצוה -
בהמצטרך לו ולב"ב שיחיו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

ולחג הפסח כשר ושמח

מ. שניאורסאהן

כה

ב"ה. כ"ג ניסן תשח"י
ברוקלין

מר ראובן שי'

שלום וברכה!

מכתבי ברכה לחג הפסח זמן חירותנו - בטח הגיעו במועדו.

ולשאלתו אם להרשם בבניית השכון החדש בכפר חב"ד, או לחכות להבנינים
בשביל בעלי המקצוע.

הנה, בכלל - כדאי יותר לחשוב ע"ד השכון דבעלי מקצוע. אבל כאמור - נקור
דה כללית, ובהנוגע לפועל, יברר מקודם הסיכויים לזמן דהתחלת בנין הדירות
לבעלי מקצוע ולהתחלת בנין השכון. ובהתאם לידיעות מוסמכות שיקבל בזה -
יחליט. והשי"ת ינחהו בטוב לפניו ולפני ב"ב שיחי' בגשמיות וברוחניות.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט

מזכיר

כה

מצילום האגרת.

מר ראובן שי': הלמן, ת"א.

כו

ב"ה. ח' ניסן תש"כ
ברוקלין

מר ראובן שי

שלום וברכה!

ז"ע קבלתי מכתבו מג' ניסן עם המצורף אליו, אודות הענין דבנין בית בכפר
חב"ד לבעלי מקצוע,

ולפלא שאינו מזכיר האם דבר בזה עם ועד כפר חב"ד ומה המענה שלהם.
ובאם לא יבואו לידי הסכם - יפנה להרב שי' מרא דאתרא, וכפי שכתבתי מכבר
לכמה שהיו בחילוקי דיעות עם ועד הכפר בהנוגע לעניני הכפר. והרי זה נוהג יש-
ראל בכגון זה. ובטח ימלא במכתבו חוזר.

מובנת הפליאה והתמי' שזה זמן רב ביותר שלא הי' ממנו כל ידיעות ומכת'
ביס. ועכ"פ תקותי חזקה שהענינים בסדר אצלו ובזה גם - שיעורי לימוד בתורתנו
הק' נגלה וחסידות, והלימוד באופן שמביא לידי מעשה, וכהודעת רז"ל. ומובן
שזהו גם צנור וכלים לקבלת ברכת השי"ת נותן התורה ומצוה המצוה בהמצטרך
לאדם ולביתו.

בברכה לבשו"ט ולחג פסח כשר ושמח

מ. שניאורסאהן

כו

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דייטש (תשע"א).
מר ראובן שי': הלמן, ת"א.

כז

ב"ה. י"ז סיון תש"כ
ברוקלין

ועד כפר חב"ד,
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

... אף שלא קבלתי ידיעה בזה, הנה ע"פ ההתחייבות מאז למר ראובן הלמן
שי' מצד הכפר, בודאי שנכנס ברשימת המקצועים, בקשר עם בנין בתים האמור
רים.

ובענין בתי-מקצוע אף שאין זה נוגע להנ"ל, תקותי חזקה אשר באם יבקשו
הוספת עוד בית או בתים למספר שהקציבו להם. תעשה בקשתם פרי ...

כח

ב"ה. י"ז סיון תש"כ
ברוקלין

מר ראובן שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"א סיון.

שאלתי עוה"פ אצל ועד כפר חב"ד אודותו בהנוגע לענינו, ויפנה אליהם עוה"פ
ותקוטי חזקה שיסודר הענין מתאים להתנאים דבתי המקצוע ההולכים ונבנים.

כז

מצילום האגרת. נדפסה במילואה בספר מענה מלך ב מכתב עט.

כח

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה דייטש (תשע"א).

מר ראובן שי': הלמן, ת"א.

בברכה לבשו"ט ובזה גם מקביעות עתים לתורה, כמדובר בהיותו כאן ובמ'
כתבי שלאחרי זה.
ובברכת הצלחה

מ. שניאורסאהן

כט

ב"ה. ג' אלול תשכ"ב
ברוקלין

מרת הניא תחי'

ברכה ושלוס!

במענה למכתבה בו כותבת בנוגע לבנה ראובן שי' בקשר עם אמירתו קדיש,
ואיך זה נוגע לעבודתו שהיא מקור הפרנסה.

יפנה לרב מורה הוראה בישראל ויורהו דעת תורה בזה.

בעת רצון יזכירוה וכל שכותבת אודותם על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבה,

ויהי רצון שתרוה רוב נחת אמיתי, הוא נחת יהודי מסורתי, מכל אחד ואחת
מבני המשפחה שי' לארך ימים ושנים טובות.

בברכה לבשו"ט ולכתיבה וחתימה טובה

מ. שניאורסאהן

כט

מצילום האגרת.
מוה' ראובן שי': הלמן, ת"א.

ל

ב"ה. כ' כסלו, תשכ"ד
ברוקלין

מרת לאה תחי'

ברכה ושלוס!

מאשר הנני קבלת מכתביה מיי"ז כסלו,
ואמרו חז"ל אשר כל המברך לבני ישראל, מתברך בברכתו של הקב"ה,
שהיא בתוספת מרובה על העיקר.

ויהי רצון שיהי זה כן בענינים שלה ושל כאו"א ממשפחתה שיחי' ובנקודה
העיקרית שיגדלו את ילדיהם שי' מתוך הרחבה בכל.

בטח תהיינה פעולות מתאימות לימי חנוכה בתוככי נשי ובנות חב"ד אשר
בכפר חב"ד, ובפרט ע"פ הדגשת חז"ל אשר גם הן (נשי ישראל) היו באותו הנס.

בברכת חנוכה שמח ולבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

לא

[ב"ה], י"ז אייר, [תשכ"ד]
ברוקלין]

ל

מהעתקה.

מרת לאה תחי': הלמן, כחב"ד.

כל המברך מתברך: ראה סוטה לח, ב. ירושלמי ברכות ספ"ח, הובא בתוד"ה ואברכה – חולין מט, א.

בתוספת מרובה על העיקר: ב"ר פס"א, ד.

גם הן באותו הנס: שבת כג, א.

[מרת לאה תחי]

ברכה ושלוס!]

מאשר הנני קבלת מכתבה מיום הראשון בו כותבת ע"ד ההטבה בעניני פר-
נסה וכו'.

ויהי רצון שיהי' בזה ובכל הענינים אודותם כותבת באופן דמוסיף והולך
בברכת השם ובמילא גם בפועל, וביחד עם בעלה יגדלו ילידיהם שיחי לתורה ול-
חופה ולמעשים טובים. והרי הימים ימי רצון בין זמן חירותינו וזמן מתן תורתנו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

לב

[ב"ה], י"ג מני"א, [תשכ"ד

ברוקלין]

[מרת לאה תחי]

ברכה ושלוס!]

מאשר הנני קבלת מכתבה בצירוף הפ"נ וכן הפ"כ מנשי חב"ד.

לא

מהעסקה.

מרת לאה תחי: הלמן, כחב"ד.

באופן . . . והולך: שבת כא, ב.

חירותינו . . . תורתנו: נוסח תפלת העמידה לשלש רגלים.

לב

מהעסקה.

מרת לאה תחי: הלמן, כחב"ד.

כיעוד הכתוב: זכרי' ת, י"ט.

בעת רצון יזכירוה על הציון הקי' של כ"ק מוי"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע מתאים לתוכן כתבה.
ויהי רצון שבהמשך להתחלתה לכתוב בהנוגע לפרעון החובות, כן תבשר טוב
בשאר הענינים אודתם כותבת,
והרי התחילו ימי הנחמה והשמחה שמחה עד אשר גם הענינים שבקצה השני
יהפכו לששון ולשמחה כיעוד הכתוב.
בברכה לבשו"ט בכל האמור

לג

ב"ה, ט"ז מנ"א, תשכ"ו
ברוקלין

מרת גני' תחי'

ברכה ושלוס!

מאשר הנני קבלת מכתבה מיום 29/7, בו כותבת אודות מצב הפרנסה של
בנה שי', כן מזכירה אשר לפני זמן הגיש בזה בקשה, ועד היום הזה אין תשובה
וכו'.

ולפלא קצת, שהרי בודאי יכולים לברר, האם מטפלים בבקשתו והסיכויים
בזה.

ויהי רצון מהשם יתברך הזן ומפרנס לכל בטובו בחן בחסד וברחמים, שבק'
רוב ממש יסתדר ענין פרנסתו של בנה שי' וכב"ב שי' באופן טוב.

לג

מצילום האגרת.
מרת גני' תחי': הלמן, ת"א.
בנה שי': מר ראובן הלמן.
הזן . . וברחמים: נוסח ברכת המזון.

אין מזכירה בנוגע לבתה וילידיי שיי, והתקוה שזהו סימן שהענינים בסדר.
בברכה לארך ימים ושנים טובות ולבשורות טובות
בנוגע לעצמה וכאו"א מבני המשפחה שיי

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

מכתבה נתקבל לאחרי הביקור כאן.

לד

בי"ה, ט"ז כסלו, תשד"מ
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה ראובן שיי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום י"ד כסלו.
ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
בברכה להסתדרות טובה בגו"ר

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

מובן שעליו להשתדל וביותר אודות עבודה או משרה מתאימה עבורו. והשם
יצליחו.

בנוגע להטלפן דמערכת כחב"ד - כפשוט עליו לפנות לרבני אני"ש שיי.

לד

מצילום האגרת.
מר ראובן שיי: הלמן, כחב"ד.

ב. מכתבים לאנשים שונים

א

בי"ה, ערב שבת קדש, שבת תשובה תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"י שי

שלום וברכה!

. . . הפ"נ שלו קראתיו בער"ה על הציון, ובר"ה בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר
הכ"מ ששם נכנסים לנתינת פ"נ וליחידות. - מהנכון, שישתדל יותר למצוא שדוך
המתאים לפני בתו תי'. ויה"ר שיהי' בשטומו"צ. ויודיע בשו"ט בקרוב בזה.

ב

בי"ה, ג' כסלו תשי"ב
ברוקלין.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו המודיע אשר ת"ל שלום לו ולכל בי"ב שי', וכן אשר יש
אפשרות שיכנס בתור חבר לאגודת השובי"ם, ואשר מכניס אורח לכל ש"ק, כן
יזכהו השי"ת לבשר אך טוב תכה"י.

אתענין לדעת ע"ד שאמרת לי, אודות הקביעות עתים לשיחות בעניני תורה

א

מצילום כתי"ק, בשולי אגרת תשס"ט שנדפסה באג"ק ח"ד.

ב

מצילום האגרת.

ויהדות עם זוגתו שתחי', אשר בודאי עוסק בזה ומביא פרי טוב.

בברכה

מ. שניאורסאהן

ג

ב"ה, יו"ד מנ"א תש"כ
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' מאיר ארי' שי

שלום וברכה!

שלום וברכה!

באשטעטיג די ערהאלטונג פון אייער בריף פון יום א' מיט דאס בייגעלייגטע.
און בעת רצון וועט מען אייך מזכיר זיין, אויף דעם ציון הקי' פון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לויט דעם אינהאלט פון אייער שרייבען.

איך בין געווען צופרידען צו לייענען אין אייער בריף, דעם נחת רוח וואס איר
האט פון די אברכים הנעלים שליט"א, וועלכע פארען ארויס צו פארשפרייטען
אידישקייט אין פערשידענע ערטער, און טוען דאס מיט אידישע חסידות'ישע
ווארימקייט, וואס דאס גיט מיר די האפענונג, אז אויך איר טוט אין דעם אויף
וויפיל איר קענט נאר. און ווי אלע ענינים פון טוב און קדושה - וועט איר נאך
צוגעבען אין דעם, ווי מיר זיינען אנגעזאגט ווערען להעלות בקדש. ואין לך דבר
העומד בפני הרצון.

בא דער געלעגענהייט, וויל איך אויפמערקזאם מאכען אייך, אויף דער תקנת

ג

מצילום האגרת.

מוה' מאיר ארי' שי': סילווערשטיין, ל' אנדזעלעס.

קדמונים, צו זאגען יעדער אין דער פריה נאכן דאוונען דעם שיעור תהלים חדשי
- ווי דער תהלים איז פארטיילט אויף די טעג פון חדש -
בברכה לבשורות טובות בכל האמור מעלה

מ. שניאורסאהן

ד

ב"ה, כ"ב שבט תשכ"א
ברוקלין.
שלום וברכה!

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' . . . שי

לאחרי הפסק הכי ארוך, נתקבל מכתבו מיום הראשון, בו כותב אודות ההצ' -
עה שיבקר קרוביו במדינתם וכו'.

הנה כיון שההצעה באה משם, אין הדבר מופרך. אלא שיש לברר - האם
נכון הבין הרמז שלהם, ולא שכוונתם הפכית, ז.א. שישלח להם הוא דרישה בכדי
שיוכלו הם לבוא להתראות אתו, ובפרט שבחדשים האחרונים כמה בקשות כגון
זו מתקבלות משם, וכנראה תקוות טובות שימלאום. ועוד סמיכות לפירוש זה -
שלכאורה אינו מובן מהו התועלת בפועל מביקורו הוא שם, נוסף על ההתראות,
משא"כ להיפך.

תקותי אף שאינו מזכיר עד"ז שהשתתף בהתועדות דיום ההילולא של כ"ק
מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל - עשירי בשבט - דאזלינן מני', ויהי רצון שיהי' בזה
בפועל גם פירוש החסידותי דאזלינן מני', שנעשים בבחי' מהלך.

ד

מצילום האגרת.
קרוביו במדינתם וכו': הכוונה למדינת רוסיא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ה

ב"ה, י"א שבט תשל"ו
ברוקלין.

האברך יעקב הירש שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום ד' טבת
ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
וכיון שהובטחנו יגעת ומצאת, הנה ילמוד בהתמדה ושקידה נגלה וחסידות
ועד לאופן שהתורה קוראה לזה יגיעה והלימוד יביא מעשה קיום המצות בהידור,
ואז תקוים ההבטחה - ומצאת.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ה

מצילום האגרת.

האברך יעקב הירש שי: ביולא.

קבלת מכי: הנ"ל שהה באותו תקופה בישיבת "תומכי תמימים" בכפר חב"ד (במחלקה המיועדת לבעלי
תשובה). במכתבו תיאר את חוסר שביעות רצונו מהשהות במקום, וביקש חוות דעת והוראה מכ"ק אדמו"ר
האם עליו לעזוב את הישיבה.

ג. מכתבים באינגליית

א

By the Grace of G-d
10th of Nissan, 5716
Brooklyn, N. Y.

Dr. E. Jaffe
3 Oakwell Drive
Bury Old Rd., Salford 8
England

Greeting and Blessing:

I thank you for your letter of February 29, in which you write about the state of health of Rabbi Szemtov. I was particularly pleased to read that you found nothing seriously wrong with him.

My insistence on Rabbi Szemtov requesting from you a diet, etc., is based on my knowledge that he is not a person who keeps a regular schedule with regard to eating and drinking etc., and he can go about without food for many hours and have breakfast very late in the day etc. Knowing his disposition, I felt that until he has a diet and schedule prescribed for him, and that he should have some food soon after arising from bed in the morning, he would find it very difficult to change his habits in this respect. I fear that even when the instructions are received from you, he will still find it difficult to take care of himself.

Needless to say, as far as a diet is concerned, and what particular foods

he should consume, I leave it to you. But I do think that receiving clear-cut instructions from you will have a good psychological effect on his general state of health.

With the approach of Pesach I send you my good wishes for a kosher and enjoyable festival. No doubt you know that matzo is called "Health food", in the sense that not only does it strengthen one's spiritual health, but thereby also one's physical health, since for Jews the two go closely together.

With blessing,

M. Schneerson

ב

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Kislev, 5736
Brooklyn, N.Y.

To All Participants in the Dedication of
The Chabad House in Amherst, Mass.

Greeting and Blessing:

I was pleased to be informed of the forthcoming Dedication of the new home of the Chabad House, taking place on the fifth of this month of Kislev. The date particularly underscores the timeliness and auspiciousness of the event, since it is taking place in the month which is highlighted by Chanukah, the Festival of Dedication of the Beth Hamikdosh.

Chanukah commemorates the miraculous victory of our people over the forces of darkness and assimilation that had threatened to extinguish the light of Torah and Mitzvos. It also reminds us that this victory was won by a few,

but totally dedicated, Jews, and that the victory was celebrated by kindling lights in the Sanctuary with pure, undefiled oil, which gave us the meaningful Mitzva of the Chanukah Lights.

Our Sages of blessed memory say of these lights of Chanukah: “These lights shall endure and shine forever.” For, whereas the seven-branched Menorah was lit only in the Beth Hamikdosh, and as long as the Beth Hamikdosh was in existence, and after that remained in effect only in a spiritual way — the miracle of Chanukah is exemplified and celebrated in a visible way, through lighting the eternal Chanukah Lights ever since, both in the Holy Land and in the Diaspora, and in every Jewish home.

A Jew is expected to learn something useful and practical from all events; how much more so from such a major historical event which has given rise to the eternal festival of Chanukah.

One of the lessons of Chanukah (as emphasized in the Chanukah prayer v'al hanissim) is that although Jews are greatly outnumbered and disadvantaged physically (“few” and “weak” against the “many” and “mighty”), they come out victorious when they are “committed to G-d’s Torah” and are “Tzadikim.” In other words, it is our spiritual strength that counts even in areas where physical superiority is usually decisive.

A further lesson is that Jewish strength begins at home, which is the abode of Divine Presence in an individual sense, very much as the Beth Hamikdosh in Jerusalem was in a collective sense. This was already indicated in the Divine command, “Let them make Me a Sanctuary that I may dwell among them” - within each Jewish home and Jewish heart. This is also why the Chanukah must be kindled in every Jewish home. Moreover, the time of the kindling of the Chanukah Lights is “when the sun sets”; - when “darkness” falls outside, that is the time to light up our homes with these sacred lights, symbolizing

the light of Torah and Mitzvos, the life and strength of our people, of the individual Jew as well as of the Jewish nation. While the place of the Chanukah Lights - to be seen also outside -further indicates that the Torah and Mitzvos must not be confined within the walls of the home, but that their light must illuminate also the outside.

Yet another important lesson must be mentioned, namely, that however satisfactory the observance of Torah and Mitzvos may be at any day, a Jew is expected to do better the next day, and still better the day after, for all matters of Torah and Mitzvos are infinite, being derived from and connected with the Infinite. This, too, is underscored by the Chanukah Lights. For, although lighting one candle the first night of Chanukah is all that is required to fulfil the Mitzva to perfection, the next night of Chanukah calls for an additional light, and when another day passes, it is necessary to light one more, and so on, increasing the light from day to day.

Needless to say, the above practical lessons which are basic to Chanukah as to the Jewish way in general, are the basic principles of the Chabad House and the moving spirit that pervades all its dedicated activities for spreading the light of Yiddishkeit in an ever growing measure.

I am confident that with the fullest cooperation of all friends and of all who are aware of the vital need to preserve and perpetuate our sacred Jewish heritage, the Chabad House in Amherst will go from strength to strength in kindling ever more lights and torch-bearers of Torah-Judaism, who will in turn kindle further lights in an endless “chain reaction.”

With blessing for Hatzlocho and
Good tidings,

M. Schneerson

א

By the Grace of G-d
2nd of Iyar, 5742
Brooklyn, N. Y.

Mrs. . . .
Oak Park, MI.

Blessing and Greeting:

This is to acknowledge receipt of your letter and enclosure of April 18th, and may G-d grant the fulfillment of your heart's desires for good.

I note from your letter that you are aware of the importance of keeping the laws and regulations of Taharas Hamishpocho, which are particularly connected with the blessing of healthy offspring, I want to urge you to, therefore, to discuss the requirements of Taharas Hamishpocho with someone who knows them well, or review these laws and regulations from any of several good handbooks on the subject. For, even with the best of intentions, it often happens that in the course of time some detail is overlooked or forgotten, and it is always highly advisable to review these laws from time to time, certainly when a special divine blessing is needed.

Receipt is enclosed for your Tzedoko, and may the Zechus of it additionally stand for you and your husband in good stead.

With blessing,

M. Schneerson

†

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Menachem AV, 5744
Brooklyn, N.Y.

Blessing and Geeting:

I received your undated letter, and am pleased to note - you are advancing in matters of Yiddishkeit permeated with Chassidus. May HaShem bless you with Hatzlocho in this direction, in keeping with the saying of our Sages, "Whoever has 100, desires 200," etc. For there is always room for advancement in Torah and Mitzvos, which are infinite, being connected with The Infinite. Included in this is, of course, using your good influence in your surroundings by showing an inspiring example, as well as by "words coming from the heart which penetrate the heart."

The above is particularly timely in this period of the Three Weeks and the Nine Days, when every Jew is expected to work harder at eliminating the cause of the Churban and Golus ("Because of our sins we have been exiled from our land") and hastening the complete Geulo through Moshiach Tzidkeinu, when the present days of fasting and sadness will be transformed into days of feasting and gladness.

with blessing,

M. Schneerson

P.S. Together with your letter was delivered the publication Kol Bnos.
Many thanks.

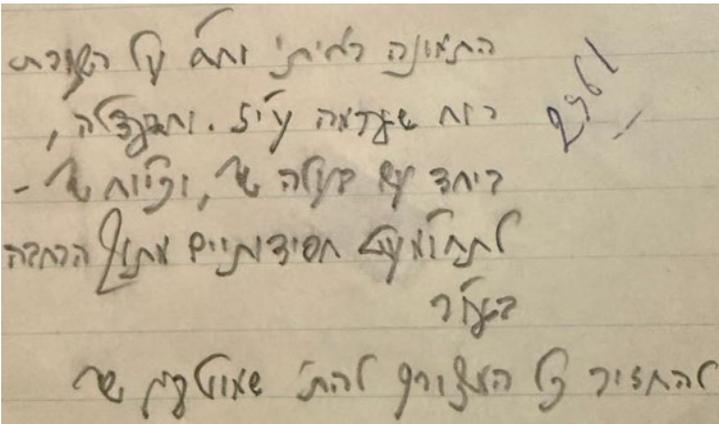

מענות
ובת"ק

[תשט"ו-תשי"ט]

מענה לר' דוד ראסקין בקשר ללימוד דא"ח בישיבת מיר (מהעתקה):
כדאי שידברו עם קאלמנאוויטש עד"ז בנועם, וכמובן לא באופן רשמי בשם צעאגו"ח כ"א
בשם כיתת תלמידים וכיו"ב

[תשכ"ג – תשכ"ה]

התאורה לאיתר' ומה' ע'י' האוכיט
29/1
י"ח אצדאה ע"י. ותפצ'יה,
דיחצ' ע'י' קעלה ש', ופ'יוה ש' -
את' האצ'ע' אסידותיים את' הנהגה
הצ'ר
אהאצ'יק פ' האצ'ויר' אהת' אצ'ויר' ש'

מענה למרת לאה הלמן
על שילוחה תמונת אחת
מהילדות (מכתי"ק):

התמונה ראיתי ות"ח
על הקורת רוח שנגרמה
עיי"ז. ותגדלה, ביחד עם
בעלה שי', וכיו"ח שי' -
לתחומע"ט חסידותיים
מתוך הרחבה בגו"ר
להחזיר כל המצורף להת'
שמוטקין שי'

[לפני אור ליום כ"א כסלו תשכ"ז]

מענה למרת לאה הלמן על מכתבה (מהעתקה):
לדאוג לטובת הדאגה: שבנוגע לגוף מאורגן צ"ל ע"י הנהלתו (שנבחרה ע"י הגוף), ובנוגע
לילדים צ"ל ע"י הוריהם - שהם האחראים וזהו תפקידם וכו'. וידוע דרצונם החזק של רבותינו
נשיאנו שכל הענינים יעשו בסדר וכו'.

[לפני אור ליום ועש"ק בא תשכ"ז]

מענה למרת לאה הלמן על מכתבה שהי' מצורף בה שני חפצים, וכתבה: "א" זה מסבי החסיד היקר והנעלה ר' שניאור זלמן הי"ד ב) מאמי ז"ל" (מהעתקה):

(1) ולכן אין לתתו (ויש בזה גם נגיעה דענין כבוד אם) כ"א (באם ירצו במשך הזמן) לאחד – לאחת מיו"ח שי'.

(2) מוחזר בזה.

על שאר מכתבה ענה כ"ק אדמו"ר:

(3) הפ"נ יקרא, בל"נ, עה"צ.

(4) כדאי להשקיע בזה הכוחות ולפתח את זה (בכפר זה עתיד) ולקחת באם לא יחסר בהנהלת הבית בסדר מסודר ובחינוך הילדים שי'.

(5) התמונה נת' ות"ח.

[תשמ"ו-תשנ"ב]

ממענה לר' מנחם ישראל מלוב (מהעתקה):

[. .] שייך לקה"ת (באה"ק) כמפורסם (3)

לצדקה שם,

אזכיר עה"צ

[וצירף שטר של ש"ח].

[מענה]

מענה לר' משה יוסף ענגעל על מכתבו בקשר לתוכנית הפקת קלטות לילדים על פרשיות השבוע (מהעתקת המזכיר):

נת' ות"ח – אזכיר עה"צ.

בכל אופן – כדאי שיוגה ע"י עוד מחנכים יר"ש.

בכלל כדאי ונכון –

וכדאי שידון עד"ז עם המל"ח השלוחים שי'

[מענה]

מענה לאנ"ש מא"י על הבקשה שכ"ק אדמור יבוא לא"י, בדיבור ע"י הרב חזקוני (נדפס בתשורה פלטיאל (תשפ"ד), ובאה כאן בשינוי קצת ע"פ העתקה):

עיינ בחולין צד ובפרש"י

[מענה]

מענה לבחור אחד שהחסר יום אחד של תפילה והנחת תפילין (מהקלטה שנקלט בשעתו):

להיעשות בקי בהלכות הצריכות בעינים הנ"ל

להשתדל ביותר וביותר מכאן ולהבא להתפלל בציבור

חתת

[מענה]

מענה להשלוחה מרת בתי' אזימאוו (מהעתקה):

(1) ע"כ תחכה עד אז.

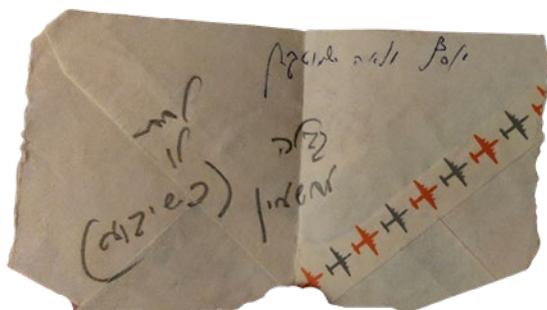
(2) אין מקום לזה

(3) אינו כן.

וכמובן גם מזה שהקב"ה בעצמו מתעסק וזן את העולם כולו (היינו כאו"א) בטובו וכו' לכל

כל"ח

אזכיר עה"צ

א

לתת לו (כשיבוא)

קבלה מחשאיין

ב

בשנת תשל"ט הגיעה חדוה פדרמן

(הלמן) סבתא של הכלה, לקראון

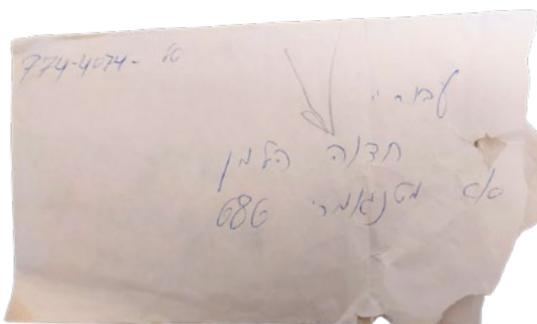
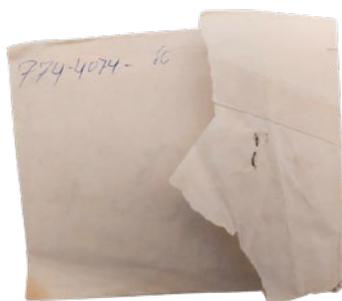
הייטס, והתגוררה בדירת מרתף עם חברות. באותם ימים, משפחות בישראל שרצו לשלוח מכתבים ליקיריהן שהגיעו לקראון הייטס כדי לשהות בחגים אצל הרבי, נהגו לכתוב על המעטפה פשוט את הכתובת: 770, בצירוף שמו של הנמען. המכתבים הונחו על אדן ליד המשרד, והאורחים היו בודקים מדי פעם אם הגיע עבורם דואר.

יום אחד קיבלה חדוה שיחת טלפון מהרב קליין, אשר סיפר לה שהרבי ביקש ממנו לוודא שהיא תקבל את מכתבה באופן אישי ואמר שהרבי פתח את המעטפה בצידה, סימן חץ המצביע על שמה, ולאחר מכן סגר אותה באמצעות סיכה (שדכן).

לימים הרהרה חדוה בכך שהרבי יכול היה בקלות לבקש מהרב קליין להחזיר את המכתב אל האדן. אולם אז הבינה את עומק רגישותו של הרבי: אם המכתב היה מונח בחזרה על האדן היא עלולה הייתה לחשוש שאדם זר פתח את מכתבה האישי. בכך שהרבי עצמו סגר את המעטפה בסיכה, הוא נתן לה הרגשת ביטחון שאיש מלבדו לא ראה את תוכן המכתב.

חדוה אמרה:

"זה היה עוד רגע שבו הרגשתי שוב את רגישותו של הרבי ממש באופן אישי".

יומנים

סיון תש"ט

ערב חג השבועות

היום נפטר ר' מיכאל דווארקין. בשעה 3:30 (3:20) באור לערב יום טוב שאל אד"ש את הרמ"ש שני פעמים או שלשה "וואס מאכט מיכאל?", ור' מיכאל לא ידע פירוש הדבר כי היה סובר שכ"ק אד"ש שואל אם עושה איזה הכנות לנסוע לארץ ישראל. בבוקר הלך למקוה לפני התפלה וגם בשעה אחת היה במקוה, ואמר: 'היינט איז די מקוה א טעם גן עדן'. בשעה שתים היה ר' מיכאל אצל ר' יוחנן גארדאן, ושתה חמין. גם מקודם היה אצל בעריל האסקינד, דרך הביתה קנה "קארשען", דערנאן איז ער געווארען שוואך און ער האט געבעטען א שיסעל (להשתין), דערנאך האט ער זיך צוגעלייגט ופרחה נשמתו. יהיה זכרו ברוך. הקבורה היתה בשעה 7-8, והיה לפלא (ווייל נאך פינף אזייגער פארמאכט זיך דער

גאנצער בית החיים).

ליל א' דחג השבועות

כ"ק אד"ש שאל את הרמ"ש: איפה ר' מיכאל ולא ענה הרמ"ש, אח"כ שאל כ"ק עוד הפעם את הרמ"ש ושאל הרמ"ש את רש"ל ורש"ל האט זיך געמאכט ניט וויסענדיק. רבי יוחנן אמר קדיש.

ליל ב' דחג השבועות

אחר מעריב שאל כ"ק את הרמ"ש: מדוע אומר ר' יוחנן קדיש, והשיב הרמ"ש: הלא הוא גבאי ולגבאי אין חידוש שיאמר קדיש.

יום ב' דחג השבועות

בסעודה אחרי הצהרים אמר כ"ק (להרמ"ש?): "איך האב געפרעגט עטליכע, און יעדער איינער זאגט איך ווייס ניט, דערצייל מיר ווען עס האט געטראפען און וואו ליגט ער!".

לפני שנת ה'תש"י

של הרמ"ש להדפיס ס' על תניא), וסיפר אודות אביהם של הקלאצקינס שהוא עם עוד א', ברחו מפרעשבורג מישיבת חת"ס לליובאוויטש וחפצו לשמוע דא"ת, ואז זה

רש"ל סיפר במעמד רי"ג ור"מ שפעם בשולחן שישב כ"ק אד"ש ישבו גם הרמ"ש והוא, ושאלו הרמ"ש אם שמע איזה ענינים אודות תניא בליובאוויטש (כי בדעתו

הצ"צ הוא כלי שני שהיד סולדת בו. ולמד עמהם ר' הלל, וא' צדיק - בלי גבול, בינוני - גבול, רבי - בלי גבול אין גבול. אד"ש לא אמר כלום על המעשה (הקלאצקינס הי' רבנים גדולים).

הי' זמן שלא א' הצ"צ דא"ח. פעם כאשר הי' על כך ווארטיר א' הצ"צ מאמר ולא הי' מי לקוראן, והיו נשברים מאד. ונכנסו להצ"צ בככיות גדולת באנו מרחוק... וא' להם הצ"צ שיתן להם א' שילמוד עמהם תניא, וענו להצ"צ כלי שני אינו מבשל, והשיב

פורים ה'תשכ"ב

שמה, ואמר הרש"ל שהנחה זו עשה ר"א סימפסאן, ואמר כ"ק אד"ש בכ"מ בדא"ח מתחיל מתו"א מבואר המעלה דפורים על יוהכ"פ, ובזה הוסב הדיבור, לאנג האט עס ניט גענומען. באמצע נכנס אמו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדר הנשים, וראה אותה אד"ש האט ער זיך אויפגעוהיבען.

קודם ההתוועדות עלה כ"ק אדמו"ר שליט"א על הדיוטא השני' בחדר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, והתחיל הר"ש שי' לעוויטאן לדבר אודות זה שבתורת שלום מבואר בקצרה הענין דמעלת פורים על יוהכ"פ, ודא"ג אמר אד"ש שבכלל השיחה דפורים תר"ף היא בקיצור נמרץ

סדר ב' דפסח - תשכ"ח - אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א

I entered the room when the Rebbe Shlita was arranging the Morrор on the קערה.

זרוע - the זרוע had all the meat on it, even though in the הגדה it says that most of the meat is removed. It was about half of a complete זרוע.

ביצה - a regular hardboiled egg.

מרור - The Rebbe Shlita took a number of the leaves of Romain lettuce

- removing the white part - the spine of each leaf and breaking it into small pieces. Then the Rebbe Shlita took the grated Horse-radish with a spoon, placed it into his hand and squeezed the horse-radish with a spoon and his hand until he had a ball approximately the size of an egg. Then put the ball between the leaves of lettuce. Took a piece of the ungrated horse-radish and put it on the ball of grated horse-radish.

All of the horse-radish was covered by the leaves of lettuce. The whole amount of מרור was taken now – nothing was added later.

כרפס – The Rebbe Shlita took a whole onion.

חרוסת – The Rebbe Shlita took from a platter of חרוסת with a knife and put it on the קערה. This mixture of חרוסת was without wine, as yet.

חזרת – See מרור.

קדש – The Rebbe Shlita waited until all the guests were there and the wine poured before making קידוש.

ורחץ – The Rebbe Shlita went to wash his hands.

כרפס – Now the Rebbe Shlita poured salt into the water. Then he cut a piece of the onion (as to open the onion), and then cut a piece from the center of the larger portion of the onion. The remainder of the onion, he removed from the קערה. The Rebbe Shlita then dipped the piece into the salt water, 3 times.

יחץ – The Rebbe Shlita broke approximately 4/5 of the מצה (while the מצה was still under the napkin). He then wrapped it into a large white napkin which he placed in between the

two pillows he used to recline on. It was in five pieces.

מגיד – As usual, J. Katz led the saying of the הגדה – saying every word out loud. Since the Rebbe Shlita said quicker than J. Katz, every so often he would look into the הגהות in the הגדה and also into the סדור האריו"ל which he had with him the whole time.

By the pouring off of the ten plagues the Rebbe Shlita and the guests poured into a bowl (that was not cracked) which was on the floor.

By "מרור" of אומר הי' גמליאל הי' אומר, the Rebbe Shlita used both hands to cover the מרור – the right hand on the מרור and the left hand on the חזרת.

(Generally, before doing anything, the Rebbe Shlita would look into the הגדה to see what to do.)

רחצה – The Rebbe Shlita went to wash his hands.

מוציא-מצה – The Rebbe Shlita made the ברכות. Then broke the top מצה (about half of it – it was a large one). It came out in one piece. He then took the remains of the middle מצה and broke it into a few pieces and placed them over the half of the top מצה – i.e. there was two layers of מצה. Every bite that the Rebbe Shlita took was of both מצות. The Rebbe Shlita swallowed often – not waiting to

have the whole amount in his mouth before swallowing. He did not rush in the eating of the מצה (in earlier years he ate the מצה very quickly).

מרור – The Rebbe Shlita took all the חרוסת from the קערה and put it into the wine which was in the saucer under his בעכער. Then took the ball of horse-radish and dipped it 5 times into the חרוסת. Then he took the piece of ungrated horse-radish and dipped it three times into the חרוסת. (he did not dip the Lettuce into the חרוסת.) The Rebbe Shlita ate the מרור without any facial expression. The ball was covered with the Lettuce while he ate it, also.

כורך – The Rebbe Shlita took other חרוסת (not dipping it into the wine) and rolled the ball of horse-radish of חרות into the חרוסת; dipped the piece of ungrated horse-radish into the חרוסת, and broke the bottom מצה. (He was careful to see that all the horseradish was dipped into the חרוסת.) The Rebbe waited for J. Katz to start כן עשה הלל וכו' before he began.

(The Rebbe Shlita peeled the egg of the קערה; dipped it 3 times in the salt water, and then ate it – without checking it – in two bites.)

שלוחן עורך – The Rebbe Shlita put a lot of salt on the fish. Firstly, he opened

the salt shaker and poured about half a tablespoon of salt on the spoon. He then sprinkled most of this salt on the piece of fish and the remaining salt onto his plate of fish. (It is told that years ago, J. Katz asked the Rebbe why he puts so much salt on his fish, and the Rebbe answered that עס איז געשמאקער אזוי.) During the meal, the Rebbe dipped מצה into salt.

צפון – Also the second night, the Rebbe Shlita was careful to eat the חצות אפיקומן before צפון.

ברך – J. Katz was the מברך. (Before כוס של בהמ"ז, The Rebbe Shlita filled the כוס של אלי, which is a large clear glass.)

הלל-נרצה – The Rebbe Shlita waited until the candles were by the door before starting שפון חמתך, and waited for the candles to return to the table before continuing with הלל. The Rebbe said this part louder than the rest of the הגדה and you were able to hear him. When they reached הלל in אנא ה', everyone was in doubt if they should say along, until the Rebbe motioned that all should say along.

כוס של אלי – After בהמ"ז and the fourth כוס, the Rebbe Shlita pours the wine back into the bottle while everyone sings א-לי אתה. The procedure of pouring was: First he poured a bit from the bottle to

his cup; a bit from his cup to the glass; a bit from the glass to his cup, and; then a bit from his cup into the bottle. This he repeated two more times. Then he poured from the plate under the glass into the glass into the glass and from the plate under his cup into the cup.

Then the Rebbe Shlita repeated the previous procedure 6 more times. Then he poured from the bottle into his cup; the entire cup into the glass; the entire glass into his cup, and; finally, the entire cup into the bottle. (very year and every סדר this procedure is different.)

בס"ד. ר"ד מה שדיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א
בליל ב' דחגה"פ תשכ"ח בשעת הסדר*.

– משא"כ חודש ניסן הוא למע' מסדר השתלשלות – למע' למטה – וא"כ מדוע צ"ל באופן שואל ומשיב? כ"ק אד"ש – עפעס דארף זיין". ואח"כ שאל הרש"ג וואס איז דער תירוץ (צו דער שו"ת)? ענה כ"ק אד"ש – עבדים היינו. ואח"כ מוסיף ואמר) כיון שההמשכה הי' באופן נעלה ביותר, לכן צ"ל בסדר משונה כזה, (ואח"כ במשך אמירת ההגדה אמר כ"ק אד"ש) מסידור האריז"ל משמע התינוק הקשה השאלות אחר כל הענינים, אבל כל הענינים, אבל לכאורה כתיב בעבור זה?

ה. שאל הרש"ג, מי הוא השואל הד' קושיות? אם החכם או התם? כ"ק אד"ש – דמשמע דכל הד' בנים שואלים, מדכתיב חכם מה הוא אומר, רשע מה הוא אומר, וכו'.

ו. שפוך חמתך – שאל הרש"ג, אצל אדמו"ר מהרי"צ מי הי' שופך הכוס של אלי? כ"ק אד"ש – "דער שווער". ועוד שאל הרש"ג, מי הי' פותח את הדלת? כ"ק אד"ש – "דער שווער". (והמשיך כ"ק

א. שואל הרש"ג אם מנהגנו לומר "שלום עליכם וכו'" אם חל יו"ט בליל ש"ק? כ"ק אד"ש – מיר זאגן דאס בלחש. (ואח"כ המשיך) ס'שטייט נישט אין דער הגדה נאר אין מחזור ויטרי ווייל דאס האט א שייכות צו אלע יו"ט.

ב. הא לחמא עניא – שואל הרש"ג שלכאורה כתיב בהגדה מגבי' את הקערה, ואם מנהגנו כזה? כ"ק אד"ש – איך האב צוגעצייכנט דא אז אדמו"ר מהרי"צ נ"ע האט מגלה געווען די מצות, ולא מגבי' כדכתיב.

ג. מה נשתנה – כתיב בהגדה "מסלקין את הקערה", וע"ז שאל הרש"ג מדוע אין מנהגנו לעשות כזה? כ"ק אד"ש – זה שיפנה הקערה ה"ה מסלקין. (ואח"כ אמר) שבזמן המשנה הי' לכאו"א שולחן מיוחדת וזאת הי' מסלקין.

ד. שאל הרש"ג על מה שמבואר שענין ההגדה הוא שואל ומשיב, מדוע צ"ל בענין שואל ומשיב? בשלמא חודש תשרי שהיא ע"פ סדר השתלשלות – מלמטה למעלה

(* ר"ד מסדר זה נדפס בהמלך במסיבו ח"א ע' רא, ובהוספות לשיחות קודש, ונדפס כאן עם כמה שינויים ובהוספת כמה פרטים.)

כ"ץ שהוא זוכר שלא אמרו לחיים ולא זמרו ניגונים אצל הרבי נ"ע.

ת. שפוך חמתך – שאל הרש"ג מדוע אתה שופך הכוס של אלי' קודם ברכה"מ? והמשיך כ"ק אד"ש השאלה ואמר: "די ברכה"מ גייט אויף דער סעודה, סעודת מצוה, וא"כ מהו השייכות לכוס של אלי'? אלא איך האב געטראכט אויף א סברא, אז די ערשטע צוויי כוסות גייען אויף לעבר און די לעצטע צוויי אויף לעתיד, און מיר האלטן נאר די ערשטע צוויי ממילא דאס איז דער שייכות, ואמר הרש"ג אז "דער שווער" האט געטאן אמאל אזוי און אמאל אזוי, איז פארוואס גיסט מען (הכוונה על כ"ק אד"ש) אלעמאל פאר ברכה"מ? כ"ק אד"ש – איך האב קיינמאל געהערט א טעם אדער הסביר אין דעם, אבער איך האב דער סברא, טו איך אזוי.

אד"ש ואמר) שהרבי נ"ע פתח כל הפתחים עד שער החיצון. און עס איז דערמאנט אז הגם שהי' גנבים (בסביבת שער החיצון) ואעפ"כ לא גנבו כלום, און דאס איז מכירח שפתח כל השערים. (ואח"כ המשיך כ"ק אד"ש ואמר) שהרבי נ"ע שפך בעצמו כל הד' כוסות. וע"ז אמר י. כ"ץ ששמע מהרב י. וויינבערג שי' שהרבי נ"ע שפך כל הכוסות בעצמו ואם מצד הבריות אינו יכל לשפוך, המשרת הי' תפוס בהתחתון של הבקבוק והרבי נ"ע תפס בעליונה ושפך. (אחר ששמע כ"ק אד"ש זה, שאל "ער איז געווען ביים רבי נ"ע?" למחר נתברר אשר י. וויינבערג הי' אצל שלשה סדרים).

ז. בתוך הסעודה שאל הרש"ג אם מנהגנו לומר לחיים בתוך הסדר? כ"ק אד"ש – "איך האב קיינמאל ניט געזעהן". (ועוד שאל הרש"ג) ולזמר ניגונים? כ"ק אד"ש – "איך האב קיינמאל געזעהן". ואח"כ אמר י.

תשרי ה'תשל"ד

יום שלישי, ו' תשרי.

הגעתי לניו יארק בשעה 4:20 אחה"צ,
והגעתי ל770 בשעה 5:45 לערך.

אד"ש הי' על הציון. וכשחזר זכיתי
להתפלל מנחה עם אד"ש שהוא הי' החזן -
שזה הי' היארצייט אמו, שרו אבינו מלכנו
ע"פ הוראת אד"ש.

בשעה 9:30 יצא אד"ש להתוועדות
והתוועד עד שעה 12:30 בערך, אד"ש הי'
בשמחה רבה.

יום כיפור.

המארש הי' נורא, אד"ש ממש רקד על
מקומו ומחה כפיים והתכסה עם הטלית.
אחרי התפלה אד"ש צעק ג' פעמים גוט יום
טוב! ואח"כ אד"ש קידש את הלבנה.

יום ראשון, י"א תשרי

אד"ש נסע לאוהל. ואמר ליעקבסאן מה
נשמע? ואד"ש אמר שיהי' להם מפלה יותר
מפעם שעברה, ושיכבשו יותר [.].

הרבי חזר מהציון בשעה 7:30 (בערך)
והתפלל מנחה, אחרי מנחה למד אד"ש
אגרת התשובה ואח"כ התפלל מעריב.

יום שני, י"ב תשרי

הי' יחידות כל הלילה.

יום שלישי, י"ג תשרי

כ"ק אד"ש הי' בהאוהל. והתפלל מנחה
ומעריב בבגדי שבת.

בשעה 8:30 הי' התוועדות עד שעה 9:50
ודיבר כל הזמן על המצב בארה"ק. ואד"ש
פסק שני דברים בנוגע לשטחים ובנוגע
לארה"ק והעולם ענה אמן, הי' מאמר.

יום רביעי, י"ד תשרי

כ"ק אד"ש חילק לולבים ואתרוגים.

יום חמישי, א' דחג הסוכות, ט"ו תשרי

אד"ש התוועד אחרי מנחה המטרה
"ומלאה הארץ פאבריינגען" באמצע אד"ש
קם על מקומו ורקד "הושיעה את עמך.
ואד"ש יצא.

שבת חול המועד, י"ז תשרי

אד"ש התוועד בשעה 1:30 בצהריים,
וג"כ דובר בנוגע למצב בא"י סיים את
הדיוק במסכת חלה בנוגע שסוריא כמו
פרוור שבירושלים ושכולם יגידו אמן בנוגע
לדמשק, ואד"ש קם בשיר של ופרצת ויצא.

אח"כ אד"ש נכנס להתפלל מנחה
וכשעלה להבימה אד"ש עשה עם היד
שישירו ופרצת ב. צ. ליפסקר התחיל
ופרצת ואד"ש הסתובב עם הפנים להקהל

יצא. במעריב - לא הייתי מפני שנסעתי לבוסטון ל"ופרצת".

יום שלישי, ד' דחומ"ס

בבקר אחרי התפלה אד"ש הי' בשמחה והתחיל לשיר ופרצת, וכמו"כ אחרי תפלת מנחה התחיל אד"ש לשיר ושמחת, ועשה עם היד שלו לילד של חיים שלום דייטש.

בלילה בהושענה רבה, כ"ק אד"ש נכנס לביהכנ"ס לומר תהילים עם הקהל.

יום רביעי, ערב שמיני עצרת, הושענה רבה
כ"ק אד"ש התפלל בבקר עם המנין, אחרי התפלה אד"ש התחיל לשיר כרגיל, ואח"כ אד"ש חולק לעקאח לאלו שלא היו בערב יום כיפור לקחת לעקאח. אח"כ בשעה 4:00 לערך כ"ק אד"ש התפלל מנחה ואד"ש יצא עם ניגון ושמחת.

אד"ש נכנס לסוכה וראה שיושבים שם, ואמר שחבל על כל רגע והתחיל לשיר - כך שמעתי.

ליל שמיני עצרת

אד"ש נכנס לביהכנ"ס בשעה 8:45 והתחיל לשיר הושיעה את עמך, אח"כ אמרו אתה הראת שלש פעמים, ואחרי כל פעם אד"ש הסתובב לקהל והרקיד, אחרי פעם הראשונה אמר להכריז "עמדו הכן כולכם צו פראוען זמן שמחתנו, שמיני עצרת

ורקד כמו במאר"ש במיו"כ וכל החג רוקדים כאן.

יום ראשון, ב' דחומ"ס

הי' כינוס צא"ח.

כ"ק אד"ש מתפלל בקביעות במנין.

בערב כשכ"ק אד"ש יצא מחדרו הקדוש ללכת הביתה ניגשו אליו מנין זקנים עם פ"נ בנוגע ארץ הקודש, אד"ש אמר שכעת הוא נמצא בקו של שמחה ומה רוצים להמשיך עליו מרה שחורה? כעת לא זמן לתת פדיון, אבל אם חסידים נותנים צריכים לקחת, ואד"ש קרא את זה ואמר: שיהי' בטוב הנראה והנגלה ושהוא יסע להאוהל עם זה, וגם המנין יסעו להאוהל עם הפ"נ.

יום שני, ג' דחומ"ס

אד"ש התפלל בבקר עם המנין, קיבלתי עלי' לוי במנין זה.

ראיתי שבשעת חזרת הש"ץ לפני שמע קולנו כ"ק אד"ש קרא את הפ"נ שנתנו לו אתמול ואד"ש הי' מאוד רציני.

אח"כ הי' בסוכה מסיבה של ילדים, ואד"ש הי' בסוכתו, ואח"כ הילדים שרו ואד"ש נכנס ל770 בביהכנ"ס למעלה וניגש לחלון ומחה כפיים להילדים. ואח"כ גם במנחה אד"ש הסתכל ממקומו לחוץ להילדים והתחיל לשיר ושמחת, ואד"ש

להתוועדות עד שעה 12:10 חצות לילה. אח"כ אד"ש יצא בשעה 12:30 להקפות, ואד"ש הי' בשמחה הרבה, והקונסול הישראלי הי' שם, הם אמרו פסוקי אתה הראת וגם קיבלו הקפות, ובאתה הראת אד"ש התחיל לשיר כי אלוקים יושיע ציון, הושעיה את עמך, ופרצת. הקפה חמישית קבלו הצרפתים ואד"ש שר האדרת והאמונה בניגון המאר'ש של צרפת, אח"כ אד"ש אמר גוט יום טוב שלש פעמים בשעה 4:00 לפנות בוקר.

יום שמח"ת

אד"ש אמר בסוף אתה הראת ג' פעמים הושיעה את עמך.

אח"כ הי' התוועדות קצרה, מאמר ושיחה, אחרי קבלת שבת אד"ש התחיל לשיר ופרצת בניגון ושמחת.

שבת בראשית

אד"ש התוועד כרגיל, ואח"כ לפנות ערב אד"ש התוועד עד שעה 12:30 אחרי חצות הלילה ואד"ש עשה הבדלה, וחילק כוס של ברכה עד שעה 4:00 לפנות בוקר. בהתוועדות כ"ק אד"ש אמר לצרפתים שיגידו לחיים, ושר אתם את המאר'ש הצרפתי, ואמר להם שיחה בצרפתית שיעשו רבולצי' עם היצה"ר וכו'.

ושמח"ת, וכמו שעמדו הכן שייך לארמיי (לצבא) שישירו ניגון של צבא" ושרו מרא'ש נאפוליאן. אחרי פעם השני צוה שוב להכריז אותו דבר, ובהוספה שהארמיי צריך לכבוש ולפרוץ בכל הצבאים, שישירו ופרצת.

אח"כ הקפות, אד"ש הי' בשמחה רבה מאוד (בהקפה ד' כיבדו ע"פ הוראת אד"ש את כל אלו השייכים לצבא ולמילואים ואלו שנמצאים כעת בצבא או לאלו שצריכים להיות בצבא ולאלו שהיו בצבא ואד"ש התחיל לומר הפסוקים של ההקפה בניגון של האדרת והאמונה. ואח"כ אחרי ההקפות אד"ש צעק שלש פעמים גוט יום טוב.

הקפה ראשונה והאחרונה הם אד"ש ורש"ג, ואד"ש רקד בשמחה גדולה.

יום שמיני עצרת

בבקר אד"ש יצא בניגון ושמחת מהתפלה. במנחה כשאד"ש נכנס, על הבימה אד"ש הסתובב לקהל והרקיד אותם, ואחרי מנחה אד"ש אמר "כמו שעוברים כעת מדירת עראי לדירת קבע בזמן שמחתנו זאל מען אריבער גיין אין א שמחת קבע לכל השנה כולה".

ליל שמח"ת

בלילה בשעה 9:45 אד"ש יצא

יום חמישי, כ"ט תשרי

כ"ק אד"ש נסע לאוהל בשעה 3:30 אחה"צ, וחזר בשעה 7:00 בערב בערך. כשיצא מ770 זוסיא התחיל לשיר כרגיל, וכ"ק אד"ש עשה עם הידים.

קריאת התורה הי' בשעה 1:30 בצהריים בערך.

יום שישי, אדר"ח מר-חשון

קריאת התורה הי' בשעה 10:15 בערך.

מנחה הי' כרגיל בעש"ק, שבת, קבלת שבת, כרגיל.

ש"ק פרשת נח

תפלה כרגיל. שרו האדרת והאמונה, בסוף אד"ש עשה עם הידים חזק שלש פעמים.

התוועדות כרגיל משעה 1:30 עד 5:30 בערך, הי' שתי שיחות ומאמר השמים החדשים, ואח"כ הי' שתי שיחות בנוגע לארץ ישראל. וכ"ק אד"ש אמר שיבואו אלו מכפר חב"ד ומנחלת הר חב"ד ומירושלים העתיקה, ונתן להם ברכה ומשקה.

יום ראשון, ב' חשון

נחלת הר חב"ד כפר חב"ד וירושלים העתיקה נכנסו ליחידות, וכ"ק אד"ש מסר להם שליחות מיוחדת.

כשאד"ש יצא אחרי כוס של ברכה התחיל לשיר כי בשמחה תצאו.

יום ראשון, כ"ה תשרי

הלילה יש יחידות, היחידות היתה עד שעה (3:30?) בלילה.

יום שני, כ"ו תשרי

נכנסתי ליחידות להיכל הקדוש של כ"ק אד"ש, ברך אותי בשפע ברכות.

יום שלישי, כ"ז תשרי

במנחה התפללו למטה מפני שהאורחים נוסעים. כשכ"ק אד"ש ירד מהבימה התחיל לנגן ופרצת בניגון ושמחת ועשה עם היד, כ"ק אד"ש יצא על המדריגות ללוות את האורחים שנסעו לארץ ישראל.

יום רביעי, כ"ח תשרי

אחרי תפלת מנחה ר' גרשון חן ניגש לכ"ק אד"ש ואמר לו רבי אני נוסע ואני רוצה ברכה שאני אהי' בריא, וכ"ק אד"ש אמר לו "פארט געזונטערהייט און זייט געזונט דארטען און מ'זאל זוכה זיין צו משיח בקרוב מממש", אמר לאד"ש דער רבי זאל זיין געזונט, והרבי ענה אמן.

קעת יש יחידות בלילה, וצריכים להכנס ראש העיר המיועד לניו-יארק לכ"ק אד"ש.

כ"ק אד"ש עבר לחדרו הק' ואמר וזלה"ק
"פארט געזונטערהייט און מ'זאל הערן
פון אייך בשורות טובות ובשעה טובה
ומוצלחת".

בשעה 7:00 בערב יצאתי מ770 לשדה
התעופה.

זכרונות

תמיד כשר' זוסיא וילמובסקי הי' כשכ"ק
אד"ש יצא מהתפלה אד"ש רומז לו לשיר.

בש"ק פ' נח ר' זוסיא ניגש להרבי והרבי
שאל אותו אם הוא מירושלים העתיקה,
והוא אמר שכן, אז אמר הרבי "בא עם איז
אן פרוטוקולען און ענינים.

תפילת מעריב הי' כרגיל.

יום שני, ג' חשוון

כ"ק אד"ש הגיע לקריאת התורה בשעה
10:15, מנחה הי' כרגיל.

יום שלישי, ד' חשוון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:15
בערך, ויצא ללוי' של גב' רסקין ע"ה, ואח"כ
אד"ש התפלל מנחה כרגיל, ואח"כ אד"ש
הלך לביטו, וכשחזר הסתכל על החבילות
שלי שעמדו בפניה ב770.

תפילת מעריב הי' כרגיל, אחרי תפילת
מערב עמדו כל הנוסעים וגם אני ביניהם,

The image features a dark, textured background with several large, overlapping, semi-circular cutouts of light-colored wood. The wood grain is clearly visible. The cutouts are arranged in a way that they appear to be layered, with some overlapping others. The overall composition is abstract and modern.

מבתבים

מבית הייט

ב"ה, אור ליום שני פרשת לך-לך ח' מ"ח תשכ"ג

אחדשה"ט,

תודה רבה עבור כתיבתך, שקבלתי ביום עש"ק העבר, כי מאד רצינו לדעת משלומך, והעיקר האיך עבר הכל בהנסיעה, ות"ל שהכל הי' על צד היותר טוב.

ביום ועש"ק העבר שלחתי לך, בדואר אויר, דברי דפוס, השיחה מלילי שמח"ת, והתוכן ענינים לפרשת נח.

מענין מאד לראות האיך שכ"ק אדמו"ר שליט"א מגיה את התוכן ענינים דאס וואס ער מעקט אויס ומה שמשנה הלשונות, וכו' וכו'. בהתוכן ענינים לפרשת נח, ששם הי' כתוב בהשורה הראשונה, "ווי עס פירט זיך בא אזא געלעגענהייט", הוסיף "לבארה" (היינו לבארה מהו הגעלעגענהייט הלזו), וע"כ ישנו הערה בסוף העמוד עד"ז, וכמו"כ כמה וכמה עוד חילוקים והוספות וכו', אולי יתן לי זיסל לעשות מזה צילומים.

באור ליום ה' העבר נכנסו להיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א העסקנים בשביל תת"ל, הבחורים סידרו הקלטה: א) נכנס אביו של שלמה ונתן לו ב) (היות שחששו אולי לא יהי' זאת בסדר) לקחו לייטער ונגשו להחלון של כ"ק אדמו"ר שליט"א (זהו אויף די סטעפ וואו מ'גייט אריין אונטערן איין קעלער) ופתחו מעט את החלון ושמה הניחו את הספיקער, וד"ל.....

התוכן של השיחה הי', התחיל היות שהכל הוא בהשגח"פ, והאי שתא הוא שנת 150 של הסתלקות - פטירה - של אדמוה"ז, והיום של הדינער הוא בהכ"ד טבת היום ההילולא שלו, שהוא הי' המיסד של הסידות חב"ד. וכ"ק מו"ח, וואס ער האט איבערגעפלאנצט ליובאוויטשער ישיבות בארצה"ב סיפר כמה סיפורים אודותו, ואנקוט בסיפור אחד:

האדמו"ר האמצעי, זה הי' כמה זמן אחרי החתונה שלו, ודר על הקומה התחתונה, ואדמוה"ז דר על הקומה העליונה (אויף'ן סעקאנד פלאר) ואדמו"ר האמצעי הי' עסוק בלימודו ונפל ילד פון די וויגעלע ובכה, ואדמו"ר האמצעי לא הרגיש בכ"ז. אבל אדמוה"ז שהוא הי' ג"כ עמוק בלימוד, אפ"ה שמע, ונגש לילד וכו', ואח"כ אמר לבנו שצריכים לשמוע א אידיש קינד וויינען, וזהו כל השיטה של ליובאוויטש.

ובימים אלו אנו רואים תשוקה של הצעירים, ואין הכוונה צעירים של י"ח, כ', שנה, אלא לפני זה בני י"ג י"ד שנה, יש להם תשוקה ליהדות ולא צו פארוואסערטע אידישקייט ח"ו, אלא ליהדות אמיתית. וכמו"כ יונגע פארלעך רוצים שילדיהם יהיו להם חינוך יהודי אמיתי. וצריכים לאפשר כ"ז, והיינו ללא ראות שעסוק בעניניו, בעניני פרנסה וכו' און אין אנדערע טעטיקייטען, ליתן מזמנו לזה ג"כ לסייע בכ"ז.

ליידער ישנם ילדים כאלו שאינם בוכים כלל, היינו שאינם יודעים החסרון כלל שחסר להם, ואדרבה עליהם הרחמנות הוא עוד יותר, והליובאוויטשער ישיבות מכניסים הילדים האלו ג"כ.

ובירך שהדינער יהי' בהצלחה לא רק לשלם החובות, אלא ג"כ להרחיב את הישיבה ולמלאות כל החדרים עם תלמידים.

ישיבות ויהודים הרי כולם נמצאים בעולם, ומצבו של העולם כולו הוא עכשיו כמו תינוק שבוכה, ואינם יודעים האיך לסדר העולם לשלום, אלא אדרבא עכשיו הוא בענינים של היפך השלום היפך הצמיחה, והחורבן, ובענין זה ראינו שענינים שנעשו בקצה התחתון של העולם נגעו לכאו"א, וע"כ בענין זה צ"ל שכאו"א יתנהג כדבעי בעניניו ובסביבתו, וכמובאר בתניא וברמב"ם ובספרים שלאחרי זה שע"ז פועל בכל העולם.

זהו תוכן השיחה, בין הנאספים הי"ג ג"כ אחד שהוא מהראשי עיירה של נ.י. והודה לו כ"ק אד"ש עבור סיועו לסדר התהלוכה לתשליך.

ביום ו' - עש"ק - מסר כ"ק אדמו"ר שליט"א שלחזרת המאמר בין מנחה וקבלת שבת יכנסו כל הבחורים, והבעה"ב יעשו להם קביעות, לימוד שו"ע, תניא, חסידות, ועוד. (וכן הי', היו להם כו"כ קביעות וכו')

היום אחר תפלת ערבית הי"ג קידוש לבנה - אתמול ירד גשם -.

מסתמא תשתדל לכתוב אלי בכל שבוע, וכו'.

יותר אין לי מה לכתוב לע"ע,

היו שלום! להתראות!

ב"ה, אור ליום ח"י מ"ח תשכ"ג

שלום וברכה!

אחדשה"ט,

אתמול קבלתי מכתבך, וכמו"כ נתקבל אתמול מכתבך שכתבת להורי שליט"א,
מסתמא בינתים כבר קבלת מכתבי השני, שנכתב ג"כ על כתובתך הביתה, ואולי כבר ענית
ע"ז ג"כ.

ועכשיו: הרי איני יודע אם שמעת או לא, (מסתמא שמעת) ע"ד היחידות שהי' להרב"צ
שי' שם - טוב ביום ג" העבר, הוא הי' אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א שעה ועשרים מינוט, הוא דבר
בערך ג - ה רגעים, ושאר הזמן דבר כ"ק אד"ש, הוא התחיל לבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א
שיתחיל להוציא לאור שיחותיו באנגלית, וע"ז התחיל כ"ק אד"ש לענות לו, שלפני זמן באו
אליו בטענות שאין שפה לחזור בהבתי כנסיות, וע"כ יצאו לאור השיחות, ועכשיו הרי ישנו כאן
אלף בתי כנסיות ובכמה מהם חוזרים דא"ח, רוצים לילך רק למקומות שישנם מאה אנשים,
ולעשרה אנשים אינם רוצים לילך, ולשנים ושלושה כש"כ לא, ובאמת צריכים לילך לב' וג'
ואפילו כשאחד מהם מתנמנם, ואלו שיושבים על המזרח הרי כ"ז אין נוגע להם כלל, כמה
שנים כבר עברו לא חזר דא"ח, והרי כ"ק אדמו"ר נ"ע כותב בקונטרס עץ חיים לחזור דא"ח,

וכמו"כ בכלל על כל הענין של לימוד דא"ח לעצמו, הרי קונים ספרים וכורכים אותם
ומעמידים אותם אין שיינע שאפעס, והאם חסר ספרים ממה ללמוד, ונוסף על כל המעלות
המבוארים בשיחות וכו' על לימוד דא"ח הרי ישנו מכתב מכ"ק מו"ח שכותב שמה שכשלומדמים
הספר תניא באים ומבשרים זאת לאדמו"ר ויש לו נחת רוח מזה. (כוונתו למכתב מיום כ"ז טבת
תש"ד, וזהו אחד מהמכתבים שהעתקנו מכתבי יעקב כ"ץ, והמכתב הזה קבל לייבל גראנער
ממני, והראה זאת לכ"ק אדמו"ר שליט"א) - וסיים - אז איך נעם אן די ענינים כפשוטו,

וכמו"כ דיבר בהנוגע להישיבה, שחמש עשרה רגעים אחרי שעה התשיעית כבר מתחילים
דרייען זיך, ובשעה תשע וחצי נסגרת הישיבה, וכשבאים אנשים ליחידיות חושבים שאין כאן
ישיבה, בה בשעה שבהמתנגדישען כולל סמוך לכאן (כוונתו להכולל של ישיבת חיים ברלין,

על רחוב פרעזידענט) לומדים שמה עד שעה שתיים עשרה בלילה, ואחת בלילה, ואלו האנשים הבאים ליחידות אין מי שהוא מתעסק עמהם, ואין מדבר עמהם, כי כמה אני יכול לדבר עם איש אחד, חצי שעה, שעה, שעה ומחצה, ובעת שזקוקים אוכל לדבר שש שעות, אבל אח"כ אין מי שהוא מתעסק עמו כלל. הי' כאן אחד שבא לכאן (הוא רב בהצבא) ע"י ששמע משלמה חיים קסלמן ופעל עליו ובא לכאן, ואחרי זאת האם יחכה עד שיבוא עוה"פ להנ"ל וישמע ממנו. וכמו"כ הי' כאן בחור (שלמה איידעלמאן מאה"ק), וואס מ"האט זיך מיט אים גארניט אפגעגעבען, ואם היו מתעסקים עמו הרי הי' זה הדרך לקרב את כל המשפחה, הגם שהם גערער חסידים ואביו הולך בזופיצע, וכשהי' אצלי שאלתיו האם הי' אצל התוועדיות, וענה שהי' אצל אחד שהתועד סעדי', ומה הי' אם סעדי' לא הי' בא לכאן?, הרי לא הי' שומע כלל.

בתל אביב, אין לי למי לדבר, וכמו"כ המקום היחידי ששומעים מוכנים לקבל משהו הוא אצל שלמה חיים קסלמן וואלף, והאם אוכל לשלוח שמה כל הבחורים.

התחיל לדבר אודות אנ"ש ופאריז בפרטיות, היינו שקרא אותם בשמותם, ואמר שבנו של... לא רצה לילך לאיזה מקום והוצרכנו לשלוח שמה בנו של לזרוב (הכוונה לשמעון), וכמו"כ ישנו אחד (כמדומני שהוא...) שנוסע בכל שנה להאלאנד ושמה שכיחים נשואי תערובות ר"ל ואינו נוגע לו כלל, וצריכים לחכות עד שיבוא מאיערס וילמד שמה פרק תניא וזה יפעול.

באמת היו הרבה עוד דיבורים, אבל זהו רק מה שאני יודע, בערך התוכן.

הר"י וויינבערג שי' בלמדו בתניא פרק כ"ו על הרדיו, בענין פי' האריז"ל עה"פ תחת אשר לא עבדת, שאל אצל כ"ק אדמו"ר השאלה הלא הפי' הזה בהפסוק מובא ג"כ ברמב"ם סוף הל' לולב, וא"כ למה מביא כאן אדמו"ר בשם האריז"ל, וענה לו, שהחידוש מה שהאריז"ל מוסיף על פי' הרמב"ם הוא בהענין מרוב כל, ששמחה זו צריכה להיות יותר מרוב כל, היינו מכל שארי השמחות, וזה לא מובא ברמב"ם.

כבר נעשו כאן הקנים בדא"ח: שמרי' רויטבלאט, א"ב בלעסאפסקי, פנחס פעלדמאן, אהרן ווייספיש, ש"ב ליפסקער, שמעון לזרוב, יחיו.

ביום ש"ק העבר היה היום הולדת של הרש"ל, גבורות שמונים, ונכנס ליחידות בליל ש"ק

אחרי תפלת ערבית.

אחרי שמח"ת נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א מחצה (מהקופה שלו הפרטית) בשביל תת"ל עשרים וחמש דולר.

היום הגיע 770 עתון אחד שהוא יוצא לאור ע"י הגלחים הנוצרים, ואולי יש לזה איזה שייכות להמסיון, ושמה הי' כתוב באריכות אודות ליובאוויטש, הישיבה וכ"ק אדמו"ר שליט"א, והיו שם ג"כ הרבה תמונות, מהרב פיקארסקי, יוסף הומינר, י. לאבקאווסקי, ותמונה מכ"ק אד"ש בעת קרה"ת, ועוד ועוד, ונתעוררה השאלה האם מותר לקנות העתון הזאת, מכיון שמחזיקים עי"ז לעכו"ם וכו', ויצחק פוירסט נגש אל חדקוב ושאלו וענה לו שצריכים לברר זאת אצל רב, ואחרי מנחה כשיצא חדקוב מכ"ק אדמו"ר שליט"א נגש אליו ואמר לו, שבירר אודות זאת, ומסתמא יהי' איסור דאורייתא, כיון שעיי"ז שקונים העתון הנ"ל, מחזיקים ידיהם, ויהי' ביכלתם לבזבז מעותיהם על עניניהם.

בכלל אין זה כבוד כלל לליובאוויטש ששמה יהי' נדפס באריכות אודותנו, וזה בודאי יגיע לידי המתנגדים ולידי האונגארישע, אבל מה אפשר לעשות עכשיו.

היום הלילה הגיע לכאן אלימלך שי' צויבל.

במוצש"ק העבר התחלתי לעשות השיחה משבת המברכים עם נתקע, עשינו כבר עשרה דפים, היינו הארבעה שיחות הראשונות, ומקוים אנו לגמור או ביום ועש"ק הבע"ל או במוצש"ק. בכלל לעבוד עמו הוא זייער געשמאק, יש לו חשק בזה.

אתמול בלילה היה לעוויננער על יחידות והי' שמה כערך חצי שעה וטען שרוצה לחזור לאה"ק, אבל אדמו"ר אמר לו שישאר כאן עד ר"ה הבע"ל ואז ירצה מעצמו להשאר...

יותר אין לי מה לכתוב, עכשיו.

נ. ב.

רב"צ נסע בחזרה לאנגלי', עוד בשבוע שעברה.

ב"ה, יום ד' בדרי"ח הגאולה תשכ"ג

שלום וברכה!

אחדשה"ט

אתמול קבלתי מכתבך, שכנראה נתעכב בהילוכו, כי הלך שבוע,

איני מבין כלל מהו התרעומות על שלא כתבתי שהרבי נכנס ביום ה' מוקדם יותר, הרי בכלל קען איך ניט באווארענען אלע שקרים וואס מ'שרייבט לאה"ק ת"ו, ובכלל תמיהני מי הוא הכותב דברים כאלו, וכמו"כ תמיהתי בנוגע להמכתב אודות שמואל שיחי'. ותדע שכשיגשו דבר חדש ואני לא כתבתי זאת, הרי מוכרח להיות שזהו ש.ק.ר. וד"ל, בכלל לא הי' בכלל עדיין מקרה שכ"ק אד"ש יקדים לבוא להתפלל בשנה זו.

ביום ב' העבר, ער"ח, בא ל770 בשעה השמינית ובנתנו מעות להקן שניאור הסתכל בהזאל, היינו שעמד לרגע והסתכל, ואח"כ בשעה התשיעית יצא עוה"פ וזרק עוה"פ מעות להקן שניאור ונכנס, ובשעה 11 נסע להאהל, ובעשרים רגעים לחמשה בא בחזרה.

ביום ג' העבר היו כמעט כל התלמידים שבאו מאה"ק על יחידות חוץ מנתקע שי' שיכנס ביום ה' הבע"ל (מחר).

יוסף בלוי סיפר אודות אחד וואס האט זיך באליידיקט וע"כ הפסיק מללמוד דא"ח, ואמר לו כ"ק אד"ש, בקול של אופרעגונג וואס איז שולדיג דער אלטער רבי און דער מיטעלער רבי און דער צ"צ אז פלוני בן פלוני האט אים באליידיגט. ל... שי' אמר היות שלאביו ישנם כשרונות בעסקנות הכלל, ולאחיו ג"כ והם מצליחים בזה מסתמא ישנו לך ג"כ הכשרונות האלו. ובסוף היחידות אמר לו בעת הברכה דיינע עלטערן זאלן האבן פון דיר נחת און איך זאל האבען פון דיר נחת.

השיחה מח"י אלול העבר יצאה לאור בהמאור של חדש חשון, ושמה ישנו בתוספות הרבה השמטות ואשלח זאת אי"ה כמו"כ יצא לאור (בקופיר) מאמר משנת תרנ"ג וקניתיו ואשלחנו. ע"ד השיחות, הן מה שכתבתי משמח"ת והן אודות אלו משנה שעברה אדבר אי"ה עם יואל, כמו"כ השיחה מחגה"ש אצלם, והשיחה משמח"ת רוצה נתקע איבער שרייבן, ואבקשהו

לכתוב עם קארבען, היינו כשאשיג הביכלעך בחזרה מיואל. אבל אקבל זאת ממנו בימים אלו מסתמא.

בשבת קדש העבר קודם תהלים בא משה קזרנובסקי ולקח את השטענדער והכסא והקארפעט והעבירים ממקומו הרגיל נעענטער להארון קדש. אח"כ הלכו החברה און האבען עס צוריק געשטעלט ונעשה ליהודים. אח"כ האט ער ווייטער צוריקגעשטעלט ולא יכלו לעשות אתו מאומה, ובשננס כ"ק אד"ש לקח בעצמו את השטענדער און האט עס צוריקגערוקט למקומו הרגיל. . . נגש אל הרבי מיד, אבל הסוף איני יודע, ובצאתו מתהלים טרם הכנסו לחדרו נגש עוה"פ.

בטח אתה זוכר השיחה מי"ג תמוז ע"ד התפלה בהבתי ספר, נתעוררה עכשיו עוה"פ השאלה כאן. ויצא מכתב מכ"ק אד"ש בנכון זה בן חמשה דפים באנגלית, התוכן הוא כמעט של ההתועדות כמו"כ כותב שמה בהמכתב שיהי' ג"כ בלה"ק מכתב אודות השאלה הזה, אבל עדיין לא ראיתי את המכתב בלה"ק.

המכתב האנגלי אשלחנו. ובהטימס של אתמול (זהו עתון גדול אנגלי כאן), היה קטע מהמכתב וחזו"ר כ"ק אד"ש בנוגע להענין הנ"ל, ובינתיים היות שאין אומרים התפלה בהבתי ספר הרי בהמיטוואך שעה מתחיל מהיום אומרים תפלה (חוץ ממה שהיו אומרים ע"ע) חדשה, זהו הוראה כ"ק אד"ש לומר תפלת הביננו, ומסמן שמה באנגלית שהתפלה הזו נמצאה בטור ובשו"ע או"ח סי' ק"י.

(בדיוק הלשון נמצא בברכות במתני' כ"ח ע"ב אבנמי שם (כמדומני) ל ע"ב. עיי"ש מרובים צרכי עמך וכו', אשלח זאת אי"ה ג"כ).

התוכן של המאמר הי' בענין גבורות ממתיקות גבורות קשים, ביאור עה"פ ולנערה לא תעשה דבר.

הרב מ"פ כ"ץ שאל בשבוע שעבר כמה שאלות אצל כ"ק אד"ש בשיחת י"ט כסלו תשכ"ב – ליקוט לפ' לך לך – ואשלח לך התשובות אי"ה.

הי' שלום, בברכת כטו"ס

ד"ש מהארליג שי'

היום הגיעו ב' תלמידים מארגינטינא.

ב"ה, מחרת חג החגים – ר"ה לחסידות תשכ"ג

אחדהש"ט.

בש"ק הי' התועדות ג' שיחות ומאמר ד"ה קטנתי מכל החסדים כו' (מיוסד על אגה"ק קטנתי), בעש"ק כמה רגעים לפני הדלקת הנרות איז אויסגעלאשען החשמל בביהמ"ד למטה, וע"כ הי' מוכרח להתפלל בביהמ"ד למעלה בליל ש"ק וכן בתפילת שחרית, בעת תפלת שחרית רמז לנגן האדרת והאמונה ובסופו הרבה לעשות בידו, הכוונה להמשיך, ונענע ידו וראשו בחזק.

הי' סברות שיהי' התועדות בש"ק, אבל עכשיו נתחזקו, הטעם הי' מפני האורחים שבאו ר"נ נעמאנאווי שי' מפריז ר' יצחק גראנער ור' בצלאל ווילשאנסקי מאוסטרליא, נתפשטה שמועה שאמר שיבאו מנארק על ש"ק אבל בררתי ששמועה זו אי נכונה עכ"פ! אחרי תפלת שחרית לא חכה כלל על הכרזה אודות מנחה, נכנס חדקוב ומסר שיצא בשעה 1:30, כמו"כ עשה קידוש.

השיחה ראשונה הי' ע"ד שמסיימים ספר תניא ביום ח"י כסלו וביאור הגם שהעיקר הוא ספר תניא, אעפ"כ שארי החלקים נדפסו ג"כ ביחד כמו"ש בהקדמת בני המחבר ועשה סיום על ספר התניא, מה שמסיים בסוף קונטרס אחרון זה לעומת זה כו'.

השיחה שני' היתה ע"ד וישלח יעקב מלאכים ממש, והביא הפתגם ששלח הממשות של המלאכים, ובסוף השיחה דובר ע"ד "שלוחים".

אח"כ מאמר כנ"ל ד"ה קטנתי.

אח"כ שיחה ע"ד וישב יעקב, ואמר שאמרו לי שא"א להתפלל בהרחבה לפי ששמה היא "קאלט און פינסטער", בפעם הראשון שאמרו לי עד"ז בין איך נתפעל געווארן (שבת בראשית

תשח"י) אבל עכשיו הרי ישנו פתגם ע"ד וואסער טראגער שבפעם הראשון שנודע בהצאינה וראינה אודות מכירת יוסף בכה משא"כ שנה הבאה, וע"כ אני ג"כ לא נתפעלתי מזה הגם שישנו הוראתו של הבעש"ט שאכל דבר דבר יכולים ללמוד בעבודת השי"ת, וסיים ע"ד פתגם שישנו וכמדומה שהיא מהבעש"ט וישב יעקב בארץ מגורי אביו, שבמקום שאביו הי' ירא לישב שם הרי יעקב נתיישב שמה, וזהו המשל מאדמה"ז ע"ד תורת החסידות כו אבן המלך כו'.

אחר ברכה אחרונה אמר שמנחה נתפלל כאן בהרחבה.

יצא להתועדות והמאנטעל שלו הי' על כתפיו, ולהמאמר האט ער דאס ארפגענומען מעצמו, ועכשיו למנחה האט ער דאס ווייטער אנגעהאנגען והתפלל ככה מנחה, לקטורת ישב על מקומו, ואח"כ מנחה, טרם צאתו ממנחה צוה לנגן ופרצת.

אכתוב אי"ה תוכן השיחות באריכות יותר ימים אלו, ואשלח לך.

במוצש"ק התועד ר"נ שי' נעמענאו ב770 עד אחרי שעה 11, אח"כ הלך לביתו של מרדכי ריבקין והתועד שמה עד הרביעי, (הייתי שמה כל הזמן) דזשייקעבסן נשאר להתועד ב770 עם ד' או ה' בחורים...

י"ט כסלו אמר כ"ק אד"ש קדיש.

י"ד כסלו אמר ג"כ קדיש, בט' בכסלו הי' על האוהל, וכמו"כ בט"ו הי' ג"כ.

אודות ההתועדות דאתמול בלילה, הרי התחיל בשעה 8:40 וסיים כמה רגעים אחרי שעה השני'.

הרב גורן – רב הראשי לצה"ל, בא אחרי המאמר, אחרי חלוקת הש"ס אמר כ"ק אד"ש הדרן על הש"ס, תדב"א כל השונה הלכות בכל יום, הי' ג"כ בזה נגלה, אחרי השיחה נגש הנ"ל והתחיל לדבר עם אד"ש אין לערנען, בתוך הטייפ יכולים לשמוע מעט מה שהם מדברים (זהו בהטייפ של לייבל כי יפה החליף או הטייפס) לבסוף אמר לכ"ק אד"ש שמבקש רשות לילך כבר וענה לו אד"ש שברצון לומר שיחה ע"ד התחלת התניא וע"כ זאל ער קיין פאריבעל ניט האבן וישאר להשיחה הזו ואח"כ ילך. אח"כ הלך אחרי השיחה ע"ד התניא.

המאמר היתה ג"כ קטנתי אבל היו שינויים מהמאמר דשבת.

ד"ש מכולם וכו' וכו'.

אמו של זלמן ליפסקער בקשה מכ"ק אד"ש לסדר קידושין על החתונה, וענה לה שישתתף בהחתונה ברוחניות, (שמעתי מיוסף בלוי).

(שמעתי מלייבל גרונר) כ"ק אד"ש נותן צדקה ביד שמאלו ג"כ.

(שמעתי מיוסף בלוי) הוא הלך לקנות האי שתא הדסים בשביל אד"ש, שרצון אד"ש היא שיהי' כאו"א שיעורו ד' טפחים, כשצלצל בהמרכז שא"א למצוא של ד', נכנס לאד"ש ושאל, וענה: שיהי' עכ"פ 1/2 3, אבל לא פחות מזה, הנ"ל אומר ג"כ שהכניס ל"ו הדסים בלולבו (שאלתי למאיר הארליג, ע"ד המספר ואמר שהאי שתא לא מנה אבל הי' שנים שהי' ל"ו).

הברכה שנה טובה שאד"ש שולח הרי עד היום יצא וחתם רק עד אות k זהו באמצע הא"ב (השילוח היא בסדר א"ב האינגלית), וכמו"כ כמעט שאינו כותב בידו הק', בה בשעה שאשתקד הי' בתחלת חודש חשון כבר יצאו כולם.

האם נכונה השמועה שאייבראמס יבוא על כ"ד טבת?

אתמול הי' חתונה של גולדשמיד מהולאנד (בטח אתה זוכרו) ש"פ באגאמילסקי הי' המסדר קידושין שמה, שאל את כ"ק אד"ש אם לקבל זאת וענה שאם יש לו סמיכה וילמוד הל' קידושין הנוגעים לסידור קידושין וכמו"כ ילמוד סימן א' בהל' גיטין כדי שיהי', ידע בטוב גיטין וקידושין.

יותר אין לי חדשות.

בברכת כטו"ס הי' שלום

נ. ב.

כאן יצא לפני יום השבת מכ' מי"ד כסלו ש. ז. ותוכנו, ע"ד הסיפור של אדמוה"ז ואדמו"ר האמצעי והולד שנפל מהעריסה, (שסיפר זאת לעסקני הישיבה האי שתא) ובאה המכ', אבל שמעתי שהמכ' נשלח לאה"ק, ומיסתמא ראית זאת. כמו"כ יש מכ' בשביל תת"ל דכאן, (לא

ראיתיו עדיין), ראיתי שי"ל שמה הניגון משמח"ת האי שתא, תשלח לי כמה העתקות מזה בבקשה.

ב"ה, יום א' פרשת משפטים, כ"ג שבט תשכ"ג

שלום וברכה!

אחדשה"ט,

ביום ד' העבר קבלתי מכתב אחד ממך, וביום ו' השני. ראשית אכתוב קצת חדשות ואח"כ אענה עליהם.

בשבת העבר בעת קרה"ת, כשהתחילו לקרות השירה האט ער זיך אביסל א קער געטאן, און האט אראפגענומען דעם טלית מעל אזנו השמאלית, וכה עמד כל משך זמן הקריאה עד אחרי שירת מרים. בשבת זו בעת קריאת עשה"ד, האט ער זיך א קער געטאן (אבל מעט יותר משבוע העברה) וכה עמד משך קריאת כל העשה"ד.

באור ליום ג' העבר בקר אצל אד"ש זלמן שזר, נכנס בשעה 10:10 ויצא בשעה 3:40, היינו חמשה שעות ומחצה. אח"כ כשיצא בעוד כמה דקות יצא אדמו"ר ג"כ לילך הביתה והביט לתוך הזאל, ואמר לשמואל לו, שיהי' כדאי אז מען זאל מיט עם מיטפארען הביתה. ונסעו עמו הנ"ל ויוסף בלוי, כששאלו אותו לספר מה שהוא ענה להם אז בא חסידים פירט מען זיך, אז מען דערציילט ניט פון יחידות.

ביום ג' אחה"צ הי' בביהמ"ד ב770 מסיבה של הילדים דמחנה גן-ישראל, להזדמנות זו כתב להם כ"ק אד"ש מכתב באנגלית (דא"ג - זהו הפעם הראשונה שכותב להם מכתב לחגיגה זו), ותוכנו: הסיפור דקול ילד בוכה. וההוראה: שבכל אחד ואחד ישנו היצ"ט והיצה"ר, היצ"ט בא אחרי היצה"ר וע"כ הוא בדוגמת ילד קטן, ולפעמים הוא בבחינת קול ילד בוכה..... רצו"פ המכתב.

באור ליום ד' ביקר אצל אד"ש יעקב הרצוג (הוא ניהו האמבאסעטאר ממדינת ישראל

לקאנאדא).

שזר הביא עמו ג"כ מאמר מאדמו"ר הצ"צ שקיבל ברוסיה, כשהי' שמה בשנה שעברה. באור ליום ו' ביקר ג"כ אצל אד"ש מר ציפעל ממילאן איטליא (הוא ניהו שמה איש נדיב וגביר ומסייע מאד לגרשון מענדל, ובכל פעם כשנמצא בניו יארק הוא נכנס לאד"ש, ומקבלו בסבר פנים יפות וכו'), והנ"ל הי' כלפני חדש ברומא, והביא עמו ביכל מאמרים. ישב שעה אחת.

בש"ק בבקר בא ל770 בשעה 7:45, והביט לתוך הזאל, ואח"כ איז ער דורך געגאנגען די האל והביט שמה ג"כ, ונכנס לחדרו. (אבל לא הי' שום דבר הרבה כבר חשבו שיצא בשעה 8 לומר מאמר, אבל... לא יצא.)

אתמול בלילה (מוצש"ק) בעת תפלת מעריב, הרי מי שהתפלל לפני העמוד הרי אחר שמו"ע קודם אמירת ויהי נועם, כשצריכים לומר קדיש, אמר קדיש עם תתקבל, וכשהתחילו - היינו ווען מען האט זיך געכאפט - ורצו להפסיקו, אז רמז בידו שימשיך לסיים. ואח"כ אחרי ויהי נועם - בין ויהי נועם לעלינו - כשצריכים לומר קדיש עם תתקבל, אמר רק (זה לא הי' ע"פ הוראת אד"ש, אבל כן אמרו לו, ולא מיחה ע"ז כ"ק אד"ש). קדיש בלי תתקבל, היינו קדיש שלם, אבל בלי תתקבל.

ביום ב' העבר נסע מכאן ר"נ שי' נעמענאוו. במוצש"ק העבר התועד בבית רש"ז גו"א שהי' שם מסיבה לכבוד המל"ח, בתוך הדברים דיבר עד"ז ווי די בחורים טרינקען... כי ביום ה' שלפני זו, התועדו כמה בחורים ב770 און עס איז געווען פריילעך... בכלל אין מתועדים הרבה במשך זמן האחרון.

רצו"פ ג"כ מכתב שכתב אד"ש עבור אגודת נשים של תת"ל. רצו"פ ג"כ עוד כמה דפים מהשיחות של יו"ד שבט, שעשינו אתמול בלילה.

דא"ג - שכחתי לכתוב לעיל, ואכתוב כאן, ביום ג' כשהי' המסיבה של ילדי גן-ישראל, יצא להתפלל מנחה עמהם בשעה 3:30, התפלל מעל הבימה. אחרי מנחה התחילו הילדים לנגן, והביט עליהם מיט א שטארקען שמייכעל, ועשה עם ידיו שימשיכו לנגן, ובאמצע הניגון יצא,

- מהמקרה הלזו יהיו ג"כ תמונות מסתמא.

ע"ד שאלתך אודות ריקודים וכו' וכו', הרי לא בי"ט כסלו ולא בכ"ד טבת רקד. רק ביו"ד שבט, וכמדומני שכתבתי עד"ו, עמד באמצע הניגון הראשון, וישב שוב על מקומו באמצע הניגון.

נו! השיחות משבת ר"ח שבט קראת, וסמנתי שמה כשבכה. ובכלל הי' בעת ההתועדות ההיא מיט א אנגעצויגענקייט והשיחות משבת ט"ו בשבט ג"כ קראת, אז בעת השיחה החריפה לא הרים ידיו על השולחן כי זה הי' בהמשך להמאמר, ובעת המאמר הרי יש לו המטפחת על ידו. אבל בכיות לא היו אז. כמו"כ בעת ההפטורות אין בכיות.

הליקוטי שיחות שלחתי ביום י"ג שבט, ולקחתי זאת אצל אלפעראוויטש, ובהנחה של ארבעים אחוז.

בנוגע לצילום מהמכתב הגדול, הרי יודע אני בבירור שלר' רפאל שי' כהן יש הנ"ל, ואולי תוכל לקבל זאת ממנו?

בנוגע להשיחה משבת המברכים והשיחה מח"י אלול, הרי זה מונח מוכן לשלוח לך. תכתוב לי כמה דפים שלחתי לך מהשיחה מי"ט כסלו, כי אנו עשינו עוד כמה דפים, ובדעתינו לגמור אי"ה בחדש ניסן הבע"ל. ובדבר הפלפול מכ' מנ"א והשיחה של ש"מ, הרי צריכים לקחת זאת מר' יואל... י"ב תמוז הקופיר אשלח אי"ה, כמוכן ששיחות הנ"ל אוכל לשלוח בדואר רגיל, עס איז פשוט אפאר אידישע געלט.

הטייפ שישנו להשוטט, הרי שמה הקלטתי די געטרייען און דאס וואס הרם-קול נתקלקל וכו', כמו"כ עשיתי שמה ההתועדות לארבעה שעות וחצי, כי קצרתי בכמה ניגונים.

היום בלילה נכנס אברהם ציוני לאד"ש.

עכשיו אני מחכה למכתב ממך, על המכתב ע"ד הספרים שהגיעו האם למוסרם לאד"ש (דא"ג - אני לא קיבלתי שום מענה מאד"ש על מכתבי שכתבתי בדבר הספרים.) וכמו"כ על המכתב שכתבתי אחרי ט"ו בשבט.

אסיים עכשיו בברכת כטו"ס, ולהתראות.

ב"ה, יום א, פרשת ויקרא, כ"ח לחדש שמרבין בשמחה, תשכ"ג

שלום וברכה!

אחדשה"ט,

עכשיו אני ממשיך -

על ש"ק באו קבוצת ילדים (לערך עשרה) מעיר וואוסטער, עם מורם שלום גורי, בעת תפלת שחרית רמז לנגן האדרת והאמונה ולפי"ד זהו ג"כ הטעם מה שאמר בעת שצוה להילדים לומר לחיים "כמו שאומרים אצל הספרדים יראה כהן בציון", כשצום לנגן ניגון התחיל לנגן עמהם, "רבנו של עולם מיר זיינען דיינע קינדער..." "כ"ק אדמו"ר שליט"א נהנה מאד מזה, ער איז געזעסען מיט א שמייכל והקשיב, ואח"כ רמז בידו לנגן עמהם, (כי לבסוף סיימו עם הצושפיל ורמז בידו בחזק להמשיך הניגון - היינו הצושפיל (אבל לא ההתחלה של מלים הנ"ל), הניגון הוא אחד מהניגונים שר"פ אלטהויז מנגן).

למי הי' מרומז השיחה של שליח ציבור שיהי' שומר שבת. אין יודעים. אבל בטח הי' כוונתו הק' למי שהוא, הגם שדיבור כמו שהענין הוא בכללות בארה"ב. באמת התוכן של השיחות (חוץ מהענין דויקהל - מודה אני) כבר היו בפתק להר"י שי' כהן קודם שבת, על שאלתו ע"ד ענין בתוכן ענינים. הפתקא לא ראיתי, כמובן שזה הי' בקוצר מלים.

בטח אתה זוכר שאשתקד יצא לאור מכתב מאד"ש באנגלית ע"ד בריאת העולמות, ועשה בשעתו רושם חזק ואדיר. ובשבוע העברה השגתי כתב מענה לאחד ששאלו שאלות על המכתב הנ"ל (המכתב הוא בן ששה עמודים) (כמובן ג"כ באנגלית). אבל מעניין בין השאר שאל לאד"ש, ע"ד חוות דעתו בענין ששייך למדעים, כמו ששאלה רבנית צריכים לשאול רב, כמו"כ בשאלה שבנוגע עניני מדע זה שייך למדעים. ע"ז ענה לו שאפילו אם זה נכון הרי אני למדתי משנת 1928 עד 1932 בבערלין ומשנת 1934 עד 1938 בפאריז באוניברסיטה בענינים אלו ג"כ, כמו"כ כותב שמה בין השאר שהמכתבים באנגלית הרי לא תמיד נכתבים בלשונו (היינו שלא תמיד מגיה הוא הלשון האנגלי האיך לכתוב המכתב).

אתמול התפלל שחרית ב770 מרדכי שטערנברג (אביו של נחום) ישב על המזרח און ער

האט געהאט שלישי.... נוכח ג"כ בעת ההתועדות והניח יין על השלחן ונתן לו שוב בחזרה (אתמול בכלל לא לקח המשקה בידו, רק אמר להם שיקחו בחזרה לחלוק). אבל בלי שום מו"מ. עומד הוא ג"כ ליכנס ליחידות או עוד היום או אחרי חגה"פ, כי היום הוא היחידות האחרונה עד אחרי חגה"פ.

רש"ז גו"א שאל אצל אד"ש ע"ד מצוה טאנציל. וע"ז ענה, שיוכלים לעשות זאת. כמו"כ הלך לבית רבינו און האט זיך נאך געפרעגט ע"ד מנהגים של נישואין, ואמרו לו שבבית הרב הי' מנהג שהיו מקפידים לילך בבגדי לבן בעת החתונה, וכמו"כ שלהכלה לא יהי' שום כתר על ראשה, (כמו שהרבה נוהגים). (כוונתי בית רבינו, היינו צו די רעביצינס וכו'). האופרופעניש שלו לא הי' אתמול ויהי' מחר בבקר בביהמ"ד של הקאפיטשניצער, הם אומרים שזהו הוראה מאד"ש.

תוכן המאמר הי' ע"ד המבואר בעקידה שיש שני אופנים לבוא לגדלות השם, בהתבוננות בהנהגה טבעית, ובהתבוננות בהנהגה נסית, והמשיך בחילוק שבין שני ההתבוננות, אח"כ ביאר הענין דקשה קרי"ס, קשה לזווגן, והמשיך בביאור הענין דמשה נתקשה בקידוש החודש, מה הי' הקושיא בזה, והמשיך בביאור הענין במחלוקת ר"א ור"י בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל או בתשרי עתידין להגאל, דאזלי לשיטתייהו, ר"א דס"ל לא בכסף תגאלו ס"ל דבתשרי עתידין להגאל, משא"כ ר"י דס"ל עושין תשובה ומיד הן נגאלין ס"ל דבניסן עתידין להגאל, וסיים המאמר שבחדש ניסן שבשנה זו יהי' הגאולה... המאמר הי' בערך ג רבעי שעה.

היום גמרתי השיחות דפורים. ורצו"פ.

קבלתי מכתב מלייבל ראסקין ממארקו, ושלח לי ג"כ קול קורא שעשה שם הבית דין דקאסבאלאנקא ע"ד הענין דמשלוח מנות ומתנות לאביונים, וכותב לי שזה עשה רושם חזק שמה. ועשו הקול קורא בשלשה שפות, לשה"ק, ערבית, צרפתית.

בכלל הרי יואל עושה הרבה הנחות, אבל כנראה שבכלל וויל ער ניט ליתנם לקופיר. הטעם ע"ז וייס מען ניט, שואלים אותו הרבה שיתן, ואומר שיתן... שיתן... אבל לפועל הרי לא יצא לשאר רק שיחה אחת ושתיים או שלושה מאמרים מכל השנה (ומן חדש תשרי לא יצא

לאור שום דבר). באמת הוא משקיע הרבה עבודה בהתוכן ענינים, וכשתראה הרי ההערות בשולי הגליון (הגדולים הם נכתבים ע"י מאמרים ושיחות אחרים, או משיחה זו גופא מה שלא הכניס בפנים) ורק שאדמו"ר מגיהם. אבל ההגהה היא מדויקת עד למאד, והסדר הוא ככה: מכניסים הליקוט אפגעטייפט מוכן להוציא לאור עם כל המ"מ, וע"ז הגליונות הוא מגיה, היינו הן בפנים השיחה והן שמוסיף מ"מ וכו' וכו', ואח"כ טייפט מען דאס על הסטענסעלס, ועושים קופים מזה ומכניסים שוב עוה"פ, ובפעם הזוה הוא ג"כ מגיה, אבל הרבה פחות יותר מבהפעם הראשון, רק הגהות קלות. (כי כמדומני שבסדר הזה לא כתבתי עד היום, האב איך זיך דערמאנט און איך שרייב איצטער) בקיצור: ההגהה היא חזקה מאד. כמו"כ זיסל משקיע הרבה הרבה זמן בהתוכן ענינים, בעיקר עבודתו היא לעשות המ"מ.

ב"ה, אור ליום הכ"ד ניסן תשכ"ג

ברוקלין, נ.י.

אחדשה"ט,

בטח קבלת כבר את המכתב כללי עם ההוספה להגדה, וכמו"כ חלק מהשיחות מההתועדות דליל ב' דחגה"פ עם המאמר ד"ה פקודא ליתן מחצה"ש, ואולי כבר תשובתך בדרך. אתמול לקחתי כוס של ברכה בערך.

מה שעשיתי את המאמר דפורים, הרי בעיקר זהו בקשת ותחנוני נתקע לעשות את המאמרים, און בכלל איז עס דאך א גלייכע זאך.

בכאן יצא לאור לערך ארבעה או חמשה מאמרים, והנני שומר העתקה בשבילך, ואי"ה בדעתי ימים אלו להתפנות ולשלוח לך חבילה בדואר רגיל עם התוכן ענינים, והמאמרים המוגהים, ועוד כמה וכמה דברים, וכמו"כ כבר יש לי כמה וכמה תמונות מההתועדיות האחרונות וכו'.

ר' יואל מסר לקופיר כמה הנחות משנה זו וימים אלו יגמרו, ואשלחם אי"ה.

מה שבקשת לברר ע"ד מה שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, לר"נ נ. הרי אברר אי"ה עוד היום בלילה.

מה שבקשת היות שאתה עומד לכרוך את השיחות לשלחם, הרי ח"י אלול שלנו (החלק) וי"ב תמוז ההנחה, אשלח אי"ה, ובדבר שארי השיחות מאשתקד אראה לסדר אותם, כי כבר התחלתי בזה קצת, אבל מה שאתה כותב ע"ד השיחות משבועות ושמח"ת, הרי הביכלעך הם אצל ר' יואל, ועכשיו כבר עבר זמן רב מההתועדיות ויעלה לי בקושי לעשות הנחות מזה, המאמר אל יפטר, והקטע ע"ד רוסישע אידען ג"כ אשיג אי"ה.

השיחות מההתועדות דאתמול כבר התחלתי לעשות ועשיתי שיחה אחת, ובאריכות, ואולי עוד היום בלילה אעשה עוד חלק חשוב. (כי אני נמצא עכשיו בבית והביכל אצל ר"י שיי כהן, ובכלל אני צריך עוד לילך ל770 היום).

היום מתחילים להתפלל מעריב בשעה 9:30 (בעוד חמש עשרה דקות). השיחות מההתועדות דליל ב' הרי מה שכתבתי זה עשיתי מזכרוני (לא חסרתי הרבה שמה), אבל לא הייתי בעת חזרה בחוה"מ, וגם לא הי', לו ממי וממה להעתיק, אבל לישראל לאבקהאואסקי יש רשום מחזרה של חוה"מ ואקח אצלו אי"ה, בדבר השיחה של ח"י כסלו ששאלת, הרי אעשה זאת, אבל במשך הזמן. איני זוכר אם כתבתי או לא, לפני השיחה שבה הי' המאמר בההתועדות דליל ב', (הארבעה שיחות הראשונות מליל ג לא זכרתי כ"כ בטוב, וע"כ חכיתי מלרשום). התחיל בעצמו לנגן אך לאלקים דומי נפשי (קפיטל סב).

באור לי"א ניסן נכנס רש"ל לברכו ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א, אז דער אויבערשטער זאל העלפען אז די ברכות וואס מען בענטשט מיר און די ברכות וואס איך בענטש זאלען מקוים ווערן.

אח"כ בקש רש"ל מאד"ש שביליל ש"ק, יאמר דא"ח, וענה לו אדמו"ר אז דאס פעלט קיינעם ניט אויס, ואמר שוב רש"ל שאם יאמר יראו שחסר, אבל ע"ז כנראה שלא ענה לו כלום.

אח"כ בליל הנ"ל התועדות ב770, התועד ראסקין, ולפני זאת קצת הבחורים, ובינתים נכנסו כמה מהבחורים והתחיל לצעוק, שע"י שתיית משקה נעשים נפרד, און מען דארף גוט

תשובה טאן אויף דעם, וצעק בקול כדרכו, עס איז געווען אזוי!... עכ"פ אד"ש ישב ב770 בליל זו עד שעה השני', כי הי' עסוק בהגהת המאמר פקודא ליתן מחצה"ש, ואח"כ נכנסו להתועד בהוייבער שוהל, וראסקין המשיך לישב בהחדר שני של הזאל, עכ"פ קיין גרויסע גילויים איז ניט געווען בשני המקומות.

אח"כ: ע"ד ליכנס למעלה בעת הסדרים הרי מסר, אז בכלל אויף ליל שמורים האט מען ניט גערעדט, וכמו"כ מסר שאלו שיבואו בתחלה וועט מען זיי זען, וכמו"כ בקש למסור בשמו אז די יונגעלייט זאלען ניט איילען די סדרים בביתם. עכ"פ לפועל, עד אחרי השלחן ערוך בשני הלילות עמדו סביבות השער ליכנס להחדר, אבל לא נכנסו בפנים, אח"כ לברהמ"ז איז מען צוגעגאנגען נעענטער, אבל לא הי' ממש כ"כ בקירוב כמו בכל השנים, ביום ראשון הלך 676, ואמר להם אזוי ווי מיר שוין עפהנט דיר טירען זאל זיין אהפען די שערי טללים כל השנה כולה. א כשר'ן און א פרייליכן פסח לשנה הבאה בירושלים. וכשבא שוב 770, ונכנס להפרוזדור, והלך עמו יעקב כ"ץ והיו בהפרוזדור כמה אברכים ושאל אצלם האם יודעים הניגון שכ"ק מו"ח הי' אומר ההגדה? וענו לא, ושאל שוב הלא אומרים אז יואל כהן כאפט גיך א ניגון, וענה שהוא ג"כ אינו יודע. ושאל לאברהם שם-טוב האם אתה יודע וענה לא, ואז אמר אין וואס וועט זיין דער תכלית, ונכנס לחדרו. אח"כ נכנס יעקב כ"ץ לחדרו (לקבל מצה), ואמר לו אד"ש שאצלו אין בבירור הניגון ששמע מכ"ק מו"ח כי הוא שמע ג"כ מאביו, היינו שהוא שמע ההגדה משתייהם, וע"כ אינו יודע בבירור לחלק... אח"כ אמר יעקב כ"ץ שאינו רוצה להאריך באמרות ההגדה, וענה לו אבער איך וויל (שיאריך). את זה מה שאכתוב להלן שמעתי מיעקב כ"ץ, (ואיני יודע עד כמה שזה בדיוק) בדרכו עם אד"ש 676, שאל מאד"ש האם הגיעו המצות להרוסישע אידען ששלח אד"ש, וענה לו שכן, והטעם מפני שנשלח עוד מכמה חדשים, וע"כ הגיעו, והוסיף אד"ש, שאלו החבילות שלא היו כתובות מדויקות ונכונות עליהן, באו בחזרה, ונכתבו הכתובות הנכונות ונשלחו שוב והגיעו, וכל החבילות הגיעו. ע"כ.

בלילה הראשונה אמר מן שוכן עד בקול והי' אפשר לשמוע, משא"כ בלילה השני' נגמר ביחד עם כ"ץ. כמו"כ אמר בשני הלילות בישתבח מעולם ועד עולם. ראיתי להעיר לך על מה שכתבת בהמנהגים דאשתקד שמגישים הקערות עם אייער לאקשען ובלי מרק וכאו"א לוקח

לו מהקערה של אדמוה"ז, הרי יש קצת טעות בזה, כיון כשמגישים הקערות הרי יש בזה מרק, רק שמוסיפים עוד כמה לעפעל מהקערה של אדמוה"ז.

ביום שביעי של פסח, אחרי שכבר הלכו אל התהלוכה, יצא להביהמ"ד למעלה ומצא כמה אברכים ושאלם למה לא הלכו להתהלוכה. בליל שבת חוה"מ אחרי התפלה הוציאו את השטענדער מחדרו (הוציאו אותו חשד"ב ליפסקער ושלום ישראל), (עד אז הי' עומד בחדרו, כמו"כ - דא"ג - עומד בחדרו על שלחן קטן שני קעסטלעך עם כרטיסי הספר חסידים).

אחרון של פסח יצא להתועד לפני השקיעה, שזה הי' בשעה 6:30, בתחלת ההתועדות צוה לנגן אבינו מלכנו, אח"כ אמר להרב מענטליק שיאמר לאברהם דריזין (מאיאר) שיאמר לחיים, בדיוק מה שאמר להרב מענטליק אין יודעים, היו כאלו שאומרים ששמעו שאמר לו, שיאמר לו בלי שום טומעל, אבל בעיקר הרבי רמז לו ואמר לחיים, וכמו"כ עבר לכוס של ברכה ולקח. כמו"כ בעת ההתועדות אמר לרש"ג, טרם שדיבר ע"ד שתיית ארבעה כוסות, אז ער האט א געלעגענהייט מאכען געלט, עי"ז שימנה ממונים על היין, ועבר זמן מה ונכנס רש"ג אליו, ושאלו האם הכין כבר הבעה"ב - הממונים - ולפועל לא נעשה שום דבר.

כמו"כ אחרי השיחה ע"ד ארבעה כוסות, שעכשיו ישתו רק שתים. והשאר להלן. בכלל ישב עם קצת אנגעצויגענקייט בעת ההתועדות, אבל לבסוף בעת נייע זשוריצי רקד בחווק. בעת המפטיר באחש"פ, כשהגיע לאודך ה' כי אנפת בי בכה בבכיות גדולות, וכמו"כ בברכות אחרי ההפטרה, בכה נוראות, ואח"כ אחרי ההפטרה זרק ראשו הקדוש על השלחן ובבכיות, ואח"כ יצאתי - זה הי' לפני יזכור -

באמת לעשות השיחות מאחש"פ עולה בקושי גדול הגם שאלך כבר עשיתי, כי אני עושה זאת לבדי, ורצו"פ מה שעשיתי לע"ע.

כמו"כ הי' שיחה בפלפול על יסוד סיפור שאדמו"ר מהרש"ב ובנו האדמו"ר היו מזכירים ושואלים או אומרים בכל שש"פ, אז היינט מאכט מען דאך ניט קיין שהחיינו, וביאר הענין הזה ע"פ נגלה וביאורים בשו"ע אדמוה"ז, עכ"פ ר' יואל כתב לאד"ש כמה שאלות בזה, וכבר קבל התשובה אתמול בלילה, וכמו"כ קבל עוד השמטה להמענה. אבל עדיין הענין הוא לא ברור,

וכתב היום עוה"פ.

(אחרי ש"ק אעתיק זאת אי"ה)

בלילה אחרי החג ישב וקבל יחידות עד שעה הששית לפנות בוקר, אח"כ קרה"ת, ואח"כ נכנס שוב לחדרו עד שעה שמונה וחצי בוקר (- עסק בהגהת התוכן ענינים) והלך הביתה ובא בחזרה - ביום ה' - בשעה 12.

באמצע ההתוועדות אמר אד"ש לרש"ז גו"א ולר"ש ז. אז דער ועד המסדר האט אלעמען איינגעשטעלט אין א סדר ושכחו על עמדם, ואח"כ אמר לרש"ז ועכשיו עושים אותו קאפטשניצער.

אומרים - מען זאגט, שהשיחה השלישית ע"ד בחורים יושבי אוהל, הוא הגדרה כללית לפני הפאראד של ל"ג בעומר, וד"ל. בסיום ההתוועדות דבר ג"כ ע"ד יושבי אהל ותלמידי הישיבה.

אני מקווה שבטח תוכל להבין את השיחות, השיחה הרביעית הוא אינו ברורה קצת, אבל בטח הנקודה יכולים להבין.

אסיים עכשיו בברכת שבת שלום, ואכתוב אי"ב השיחות אחר ש"ק.

אולי יהי' המשך להפלפול מאחש"פ בשבת, כן מסתבר לומר, נחכה ונראה!

ב"ה. אור ליום שני, פרשת בהעלותך י"א סיון תשכ"ג

שלום וברכה!

אחדשה"ט, והאיך עבר עליך החג? ומה נשמע בכלל?

קבלתי מכתבך על המכתב לנחום פינסאן, וזה הגיע לי אחרי ההתוועדות, אבל קודם שלקחתי כוס של ברכה (זה כבר הי' באמצע החלוקה). אבל אני עוד דברתי עמו לפני ההתוועדות ואמר לי שהוא אינו רוצה ליקח, שהוא לא יקח בשביל מי שהוא, רק אם הרבי יתן לו, וכמו"כ אחרי שקבלתי מכתבך דברתי עמו עוה"פ, וככה נשאר שאני אקח בשבילך, ולקחתי, וזה נמצא

אצלי, וכמו"כ נמצא אצלי הכוס של ברכה מחגה"פ, ואשלח זאת אי"ה ע"י אייברהאמס.

בטח כבר שמעת מה שקרה עם ראובן הלמן בעת ההתוועדות דחגה"ש, בתחלה קרא כ"ק אדמו"ר לנחשון שיאמר לחיים, ונתן לו בידו חתיכת חלה, אח"כ אמר "ראובן", ורמזו האם נטל ידיו, וענה שכן, וניגש ליקח חתיכת חלה. ובידו הי' כוס, אבל הכוס הי' ריקן, ואחרי שהרבי נתן לו את החלה, האט זיך ארויסגעוויזען שהכוס שלו הוא ריקן, אז לקח הרבי בידו את הבקבוק של יין שלו, שעומד מתחת להשולחן, ומזגו לערך חצי כוס (גדול) יין, ואמר לחיים. (אד"ש האט זיך פאנאנדערגעשמיקעלט צו אים) ובעת נתנו החלה אמר לו שישלח מזה לזוגתו ג"כ.

לפני כשבועיים לערך הי' ר' אבא פליסקין (השמש) על יחידות, ובתוך הדברים שאל מהו עבודתו של השמש לפי המבואר באחד מהשיחות מהאי שתא, שנזכר שמה שהשמש צ"ל כדבעי (איני זוכר עכשיו באיזו שיחה זאת, כנראה לי שזהו מש"פ ניסן) וע"ז ענה לו שיראה שלא ידברו בעת התפלה, וגם יכול ליקח לו עוזרים בזה, וכמו"כ זאל ער אריין געבען חסידישע לחלוחית בהבחורים.

בהשבת שלפני שבועות התועד בביתו, היינו שמה כשני מנינים בחורים, והתועד לערך שתי שעות ומחצה, משקה לא לקח, כמובן, ודיבר וסיפר סיפורים וכו' וכו', בכלל אומרים עליו שהוא א חסידישער איד.

בליל ערב שבועות הי' יאלעס ב770, וכנהוג כבר עמו מהרבה שנים שאד"ש אומר לו הדרן על מסכת סוטה (אשתקד לא בא, וכמו"כ לפני כשבועיים חל ערב שבועות בש"ק). אבל כנראה שהמנהג הזאת לומר הדרן נתבטל, כיון שבשנים הקדמוניות היו נכנסים להיכל אד"ש לשמוע ההדרן, ובשנת תש"כ אמר את ההדרן בביהמ"ד, אבל האי שתא בא הנ"ל ונכנס ליחידות ושהה כעשרים דקות, ודברו מה שדיברו, סיפר דברים אחרים, שדיברו אודות ברכת כהנים, דאיתא בספרי שבברכת כהנים מקיימים שלש מצות עשה (הנ"ל הוא כהן), וענה לו אד"ש שזה מכוון עם מה שיש בברכת כהנים שלש ברכות (יברכך יאר ישא) ועכ"פ עס איז געקומען צו רייד ע"ד חתן תורה וחתן בראשית ושאל הנ"ל את כ"ק אד"ש למה הוא לוקח את חתן בראשית, וענה לו שבין אדמו"ר נ"ע וכ"ק מו"ח פלעגען זיי זיך בייטען פעם זה לוקח חתן תורה וזה חתן בראשית ופעם להיפך, והחילוק שבזה דחתן תורה - סיום, ענינו הוא רצוא, משא"כ חתן בראשית -

התחלה, ענינו הוא שוב, כמו"כ נראה שדיברו בדבר ההערה שישנו בהתוכן ענינים לפרשת במדבר בסופו, ע"ד הרמב"ם לא נתאוו חכמים לימות המשיח, תשיג ליקוט ותעיין שמה, ההערה הלזו נכתבה כולה ביד כ"ק אד"ש, כי בטח ידוע לך שבד"כ ההגהות הגדולות שישנם בהתוכן ענינים לא נכתבים ע"י כ"ק אד"ש אלא ע"י ר' יואל, או שמעתיקים אותם ממקומות אחרים שכבר נכתבו שמה. עכ"פ דאס איז זייער א געשמאקע הערה, כי אחרי שנגמר תפלת מעריב, נגש יאלעס אל הרבי והתחיל לדבר עמו, כמובן אז אלע האבען זיך אויך צוגעשטופט אד"ש דיבר בקול און מען האט געקאנט הערען מה שדיברו, אד"ש אמר שהחילוק שבין תורה הוא שתורה נלקחה מתענוג ע"כ למטה קומט דאס ארויס אין הבנה והשגה ומצות למצות שנלקחים מרצון איז למטה קומט דאס ארויס אין עשי' אזוי שטייט אלעמאל אין חסידות.

The top half of the image features several overlapping, semi-circular or curved shapes with a light-colored wood grain texture. These shapes are set against a dark, solid background, creating a layered, three-dimensional effect. The lighting is soft, highlighting the edges of the wooden pieces.

תמונות

Credits: Jem/Chaim B. H.

באדיבותא מאנ"ש סי

פורים תשל"א

↑ ל"ג בעומר תשל"ז

→ חורף תשל"ד

הוספה

צילומים מהמכתבים

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
 770 EASTERN PARKWAY
 BROOKLYN 13, N. Y.
 SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"א שבס חש"ח.
 ברוסלין.

אל כן ידידי הנכבד מר ראובן שי' הלמן.
 שלום וברכה!
 כמענה על כתבו של ידידי אביו
 שי' אודוחו השי"ת ישמור אותו כחוך כללוח
 אהב"י ד' עליהם יחיו בנשמיח וברוחניות.

המברכו

אב"י אהב"י ד' עליהם יחיו בנשמיח וברוחניות
יוסף יצחק שניאורסאהן

ב

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
 770 EASTERN PARKWAY
 BROOKLYN 13, N. Y.
 SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"א אד"ש חש"ח.
 ברוסלין.

אל כן ידידי הנכבד מר ראובן שי' הלמן.
 שלום וברכה!
 ידידי אביו שי' כותב לי על
 אודות הנהגתו הטובה כשמירה ההדוה, אשר
 הנאני וחשי"ת ישמור אותו כתכאחב"י ד'
 עליהם יחיו ויחן לו את פרנסתו.

המברכו

אב"י אהב"י ד' עליהם יחיו בנשמיח וברוחניות
יוסף יצחק שניאורסאהן

ג

הלמן - ת"ש
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקווי
 ברוקלין, נ. י.

ביה, כה' אלול תשי"ד
 ברוקלין.

האברך ראובן ש"י

שלום וברכה!
 מאשר הנני קבלה מכתבו מכ"א אלול, ולפלא שאינו מזכיר דבר ע"ד השיעורים בחורה אשר דברנו אדרתם בהיותו כאן, כי הרי אין זה הלוי אלא ברצונו, ונוגע הדבר לא רק לרוחניות האדם, אלא גם בגשניות שלו ובחופר, וכמ"ש את בחקותי חלכו ופירש רש"י שח"ו עמ"לם בחורה וגו' ונחתי גשמיכם בעתם וגו'. רוצה אני להיות בטוח שאין זה אלא השמטה בכתיבה, אבל-בלי נדר-טומר הוא השיעורים וככל אשר דברנו.

מה שכותב שיש אצלו הצעה של שותפות עם איש המתאים לזה שביחד יסדרו עניני של פרנסה וע"פ החשבון יוזקק לרפולואה של איזה סכום, הנה אבקש בזה את אנשי, וחקותי שיוכלו לסדר בבבילו הלוואה.

כיון שאינו מזכיר דבר ע"ד בריאות אביו ש"י-בודאי והו סימן שהכל בסדר, ובפרט אחרי ששהה מסך זמן בירושלים ת"ו להבראה.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה הנה יכתב ויתחם לשנה טובה וזמורה בגשמיות וברוחניות גם יחד, ויסתדר באופן המתאים לפניו בעניני הרוחניים, שיהי ישיע גם כן להסתדרותו באופן המתאים לפניו בעניני הגשמיים, ואחכה לבשורת טובה בברכה.

הלמן - ת"ש
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקווי
 ברוקלין, נ. י.

ה' טבת תשס"ו
 ברוקלין

הח"ת אי"א נוי"נ כ"ן
 מוה"ר רוד ש"י

שלום וברכה!
 לאחר התפסק במכתבים נעם לי לקבל מכתבו מה"י טבה. ולפלא קצת מה שכותב אודות כנו ראובן ש"י שביקר במקום מלונ' ומסכה להראות עמרו עוה"ם כו' לאחר שכתבו במכתבים תקומתם אשר מנהל הוא סו"ם להסתדרות בחל אביב וקרוב הדבר לפועל, אך חקותי שכל זה הנה רגלים הם גם על הסברא-כמעתי-שידורו בכפר הני"ד, וכיון שכמה ענינים התחפטים בו וכן גם מוסדות, הרי בודאי שאפשריה דפרנסה תמרבץ גיב, ובחספן למח סכתבו לי מאז אודות גמ"ח-שיעור לכנו ש"י בהסתדרות-אלתי עוה"ם את אנשי בזה, ואח"כ לי שכתבו אומר שיע"ן אין וקוק לוב ויחארך הדבר כח"ס ויותר, וגם זה אינו בדרך בעיני, אלא ענינם כתב לי שראובן הוא עצמאי, ובכגון דא-ת"י כספן שהסתדרות איננה ברורה מקמ"ל"ם עוד יותר על העצמאות, וכתב הנני לו פ"ל, מאחורי החרגו", ואל ב"ח לשת"י-סוכן שאין כוונתי להחריף יחסיים ע"י התקרבות כו', ואל בינחו אשע"ן.

בודאי יסתפק בהתקרות דיום החילוול של כ"ק מו"ח ארמו"ר וזוקללה"ה נבגים זייק נס"א ישראל-עשה שבס"ח הע"ל, בברכה.

ה

יא

הלמן - ת"א

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

האברך ראובן שי'

ב"ה כה' אייר תשט"ו
ברוקלין

שלום וברכה!

אף כי כבר כתבתי לאביו שי' ובטח קבל מכתבי מכבד, ליחר שאח-
אכפול הדברים במכתבי אלו במיוחד, והוא אשר זה זמן שקבלתי ידיעה מכפר הכ"ד,
אשר הקציבו בשבילו חלקה אף שאין יודעים ברור איזו היא כיון שקשה וגם אין
ברצונו הוא להשיג גבול אחרים, ואחר זה קבלתי ידיעה שני', שאפשר שחיה' חלקה
כמו לבעל מקצוע-שלפי דעתו במכתבו אלי זהו מחאמם יותר בשבילו, וכיון שמחאמם
בבני' גם בשלב השני, כדאי שיבוא בקישור עם הסנהלים בפועל דהכפר, ויבאר ויברר
הפרטים בכל הנייל.

ובימים האלו זמן פתן חורחנו מחקר ובא, תורה הנקראת תורת חיים
כי חיים על פי הוראותי' מבטיחים אושר פנימי ואמיתי, אושר הגוף והנפש גם יחד -
הנה יהי רצון שגם הוא יוסיף אומץ בזה, והשי"ת יצליחו כמה פעמים ככה, ומאשר
יהי' כל ימי חיו בגשמיות וברוחניות.

בברכה הגדולה-המחכה לבשו"ט

טז

הלמן-ת"א

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

הור"ה אי"א נו"נ כו'
מוה' ראובן שי'

ב"ה כט' אייר תשט"ז
ברוקלין

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מי"ה אייר, הוא יום הבהיר ל"ג
בעומר הילולא דרשב"י, ואחכה להמסך בשורותיו הטובות שמסתדר בכפר
חב"ד ונמסך בהענינים דשם-לסייע לתושבי הכפר כפי יכולתו וכשרונותיו,
ובטוח כורא השלם לשלם שכרו במדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה
אלא שכפה פעמים ככה לסייע לו ולזונתו שיחיו להסתדרות טובה ומאושרה
הן בגשמיות והן ברוחניות ובמדה החולקת וגיב"ה.

ולקראת חג השבועות הבא עלינו לטובה יחוגו אותו בשמחה,
וענין מתן תורה יסייע תוספת חפזת ואור בלימוד התורה ובקיום מצותי'.

בברכה

יז

הלטן - ה"א
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ. י.

ב"ה ה' מנ"א תשס"ז
 ברוקלין

שלום וברכה!
 להורי הנפסק והשתיקד-נחקבל מכתבו מכ"ט תמוז. ולפלא
 שאינו מזכיר ע"ד השתתפותו בלימוד ובהתועדות, ובפרט שענינו ותפקידו
 הוא בסתיון כפר חב"ד, וכבר ידוע אשר הבטחון בחיצוניות הלוי במצב
 הבטחון בפנימיות, שענינו אורח חיים מתאים להוראת תורתנו הורת חיים,
 ויהי לימוד התורה וקיום המצות, וע"ד לשון הכתוב אשר אם השג ישמר
 עיר וז מצליחה שקידת השומר.

בודאי נפגש עם השלושים שליט"א, מכיון שבטח זוכה אותם
 מעת ביקורו בארצוה"ב, ויקבל מהם פ"ש.

בברכה לבשו"ט מענין ת"ת ומענין ת"פ הוריו שיחיו

Handwritten signature: Menachem Schneerson

כ

הלטן-ה"א
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ. י.

כ"ה אדר"ח אד"ש השי"ן
 ברוקלין

מרה הנ"ה חחי'

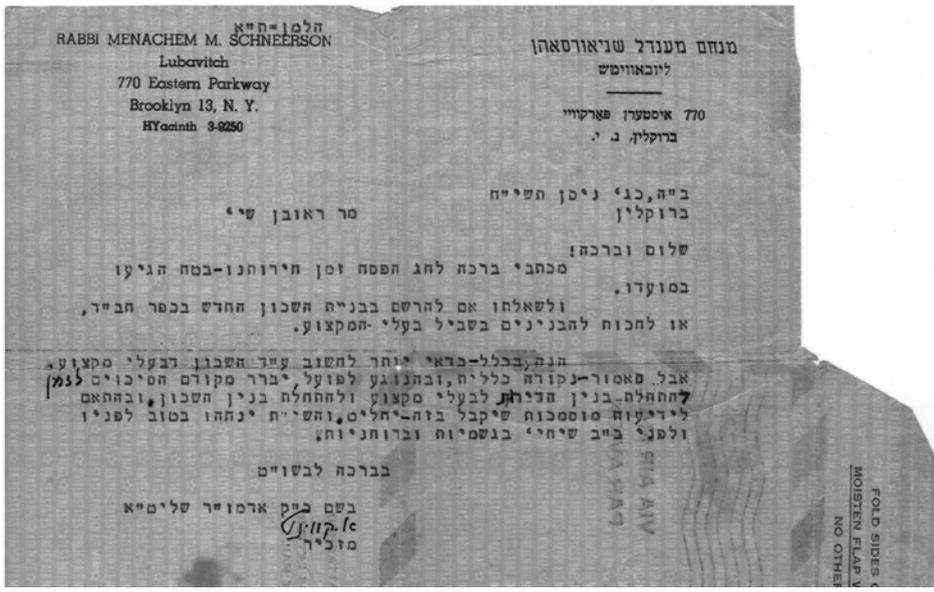
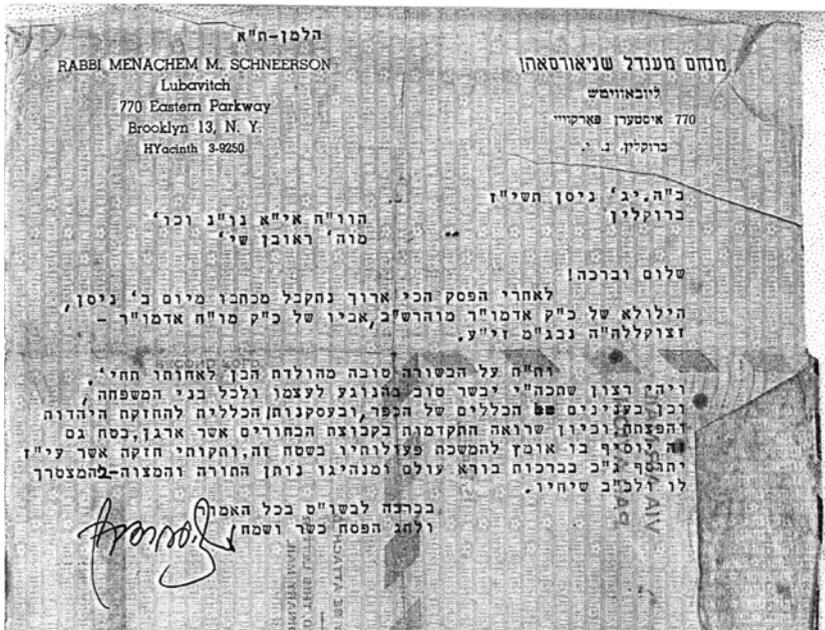
כרכה ושלום!
 כפענה על מכתבה מכ"ג אדר"ב, כו כותבה פנח פנחסו
 של בנה שי', ואשר לכן בדעתו שלא לתשמש בדירה החדשה שבנה
 לעצמו ועוד,

נהנה כאם הדירה בה רוצה לדור-טובה בשכילס, אלא
 שדירה החדשה ברחבה יותר, טובן שאין כדאי בשכיל זה להכנס לחובות
 עתה, וכשירחיב בורא העולם כפרנסתו ירחיב ג"כ בהנוגע לדירה, אבל
 כאם הדירה השני' בכפר אינה מתאימה לפניהם כלל (כי לדעתו, בכל
 אופן צריך הוא לדור בכפר חב"ד) אזי אעורר את מכירי שילוו לו
 הלנאה אלף לירות באופני תשלומין נוחים ולזמן ארוך לפי ערך,
 ואחכה למענה טובה בהנוגע להאמור.

כיון שהיא וכן בעלה שי' אין מזכירים מהנעשה עם
 כתם חחי' בטח זהו סימן שהכל בסדר.

בברכה
Handwritten signature: Menachem Schneerson

כג

הלמן=ת"א

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYcodmth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ז מנ"א תשכ"ו
ברוקלין

ברכה ושלום!

מאשר הנני קבלת מכתבה מיום 29/7, בו כותבם
אודות מצב הפרנסה של בנה ש"י, כן מזכירה אסר למני זמן
הגיש בזה בקשה, ועד היום הזה אין תשובה וכו'.

ולפלא קצת, שהרי בודאי יכולים לברר, האם
מספלים בבקשתו והסיכויים בזה.

ויהי רצון מהשם יתברך הון ומפרנס לכל בתן
בחסד וברחמים, שבקרוב ממש יתדר ענין פרנסתו של בנה ש"י
וכב"ב ש"י באופן טוב.

אין מזכירה בנוגע לבתה וילידיי ש"י, והתקווה
שזהו סימן שהענינים בסדר.

בברכה לארץ ימים ושנים טובות ולבשרות טובות
בנוגע לעצמה וכאוי"א מבני המשפחה.

נ.ב.

מכתבה נתקבל לאחר הבריקור כאן.

לג

הי"ד שלו קדמתנו דערה ע
הציון, ודעה דהי"ד פ"ג אוח
אמצאוך הפ"א פ"א לפ"א אמת
פ"א ו"א י"א - אה"א, שיש
י"א אצ"א ש"א הא"א א"א
א"א ת"א. ויהי שיהי ד"א א"א.
א"א ד"א ד"א ד"א.

א

לזכות

החתן התמים הלל שי'
והכלה המהוללה מרת חי' מושקא שתחי'
גואטה

שיזכו לבנות בנין עדי עד
על יסודי התורה והמצווה
כפי שמוארים במאור שבתורה
זוהי תורת החסידות
ברצון ולנחת רוה כ"ק אדמו"ר

ולעילוי נשמת
אם הכלה עקרת ותפארת משפחתה
השלוחה מרת העניא ע"ה
בת יבלחט"א הרה"ח ר' ישראל
פדרמן
